

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ANNENİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMUNA
EVLİLİK UYUMUNUN ETKİSİ

ÖZNUR KABADAYI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Gülsen Çayır

İSTANBUL

2019

T.C.

BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ANNENİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMUNA
EVLİLİK UYUMUNUN ETKİSİ

ÖZNUR KABADAYI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Gülsen Çayır

İSTANBUL

2019

ÖZNUUR KABADAYI

**BIRUNI ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2019

Anabilim Dalı: Hemşirelik

Program Adı: Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans Programı

Öğrencinin Adı Soyadı: Öznur KABADAYI

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gülşen ÇAYIR

Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalında Öznur KABADAYI tarafından hazırlanan "Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumuna Evlilik Uyumunun Etkisi" adlı tez çalışması jüri tarafından YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi:03/07/2019

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu)

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Gülşen ÇAYIR

Biruni Üniversitesi

Prof. Dr. Gülümser DOLGUN

İstanbul Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Selmin KÖSE

Biruni Üniversitesi

Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca bu tez jüri tarafından onaylanmış ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Leman ŞENTURAN
Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürü

I. Beyan

Bu tezin bana ait olduğunu, tüm aşamalarında etik dışı davranışımın olmadığını, içinde yer alan bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, kullanmış olduğum bütün bilgilere kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin yürütülmesi ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Öznur Kabadayı

İmza

Tüm çocuklara ithaf ediyorum...

II. TEŞEKKÜR

Tüm yaşamım boyunca yanımda olan, her zaman ve her koşulda beni destekleyen annem Gülden Kabadayı, babam Naki Kabadayı, kardeşim Onur Kabadayı ve dayım Mehmet Cihan'a,

Tez çalışmam boyunca çalışmamın her aşamasında bilgilerini ve tecrübelerini benimle paylaşan, değerli zamanını esirgemeyerek bana her fırsatta yardımcı olan saygıdeğer danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Gülsen Çayır'a,

Yüksek Lisans öğrenimime değerli katkıları olan saygıdeğer hocalarım Sayın Prof. Dr. Sevim Savaşer'e ve Sayın Prof. Dr. Gülümser Dolgun'a ve ilkokuldan bu yana eğitim ve öğretim hayatıma katkı sağlayarak bu günlere gelmem de emeği olan bütün saygıdeğer hocalarıma,

Tez çalışmamın özellikle veri toplama aşamasında yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen tüm çalışma arkadaşlarıma ve anket uygulamama katılarak çalışmama katkı sağlayan tüm annelere sonsuz teşekkür ederim.

Öznur Kabadayı

III. İçindekiler	Sayfa No
İç Kapak	-
Onay sayfası	-
I. Beyan	iii
II. Teşekkür	v
III. İçindekiler	vi
IV. Simge ve Kısaltmalar Listesi	ix
V. Tablo listesi	x
1. ÖZET VE ANAHTAR KELİMELELER	1
2. ABSTRACT	2
3. GİRİŞ VE AMAÇ	3
4. GENEL BİLGİLER	5
4.1. Evlilik	5
4.2. Evlilik Uyumu	6
4.3. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler	7
4.3.1. Evlilik uyumu ve iletişim	7
4.3.2. Evlilik uyumu ve empati	9
4.3.3. Evlilik uyumu ve çatışma çözme becerileri	9
4.3.4. Evlilik uyumu ve depresyon	10
4.3.5. Evlilik uyumu ve kültürel farklılıklar	10
4.3.6. Evlilik uyumu ve sosyoekonomik durum	10
4.3.7. Evlilik uyumu ve akraba evlilikleri	11
4.3.8. Evlilik uyumu ve cinsellik	11
4.3.9. Evlilik uyumu ve infertilite	12
4.3.10. Evlilik uyumu ve gebelik	12
4.4. Evlilik Uyumsuzluğu	13
4.5. Çocuk Yetiştirme Tutumları	14
4.5.1. Demokratik tutum	15
4.5.2. Otoriter tutum	15
4.5.3. Koruyucu tutum	17
4.5.4. Aşırı hoşgörölü tutum	18
4.5.5. İlgisiz ve kayıtsız tutum	19

4.5.6. Dengesiz ve kararsız tutum	19
4.6. Anne Baba Tutumlarını Etkileyen Faktörler	21
4.7. Hemşirelerin Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisi	22
5. GEREÇ YÖNTEM	24
5.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi	24
5.2. Araştırmanın Uygulandığı Yer ve Zaman	24
5.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi	24
5.4. Araştırma Soruları	25
5.5. Veri Toplama Yöntemleri	25
5.6. Veri Toplama Araçları	25
5.6.1. Tanıtıcı Bilgi Formu	25
5.6.2. Evlilik Uyum Ölçeği	25
5.6.3. Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği	26
5.7. Verilerin Değerlendirilmesi	27
5.8. Araştırmanın Etik Yönü	27
5.9. Araştırmanın Sınırlılıkları	28
6. BULGULAR	29
6.1. Tanıtıcı Özelliklere İlişkin Bulgular	30
6.2. Annelerin Evlilik Uyumlarına ve Çocuk Yetiştirme Tutumlarına İlişkin Bulgular	34
6.3. Evlilik Uyumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulgular	37
6.4. Çocuk Yetiştirme Tutumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulgular	43
7. TARTIŞMA	53
7.1. Tanıtıcı Özelliklere İlişkin Bulguların Tartışılması	54
7.2. Annelerin Evlilik Uyumları ve Çocuk Yetiştirme Tutumlarına İlişkin Bulguların Tartışılması	56
7.3. Evlilik Uyumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulguların Tartışılması	57
7.4. Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulguların Tartışılması	60

8. SONUÇ VE ÖNERİLER	63
9. KAYNAKLAR	67
10. EKLER	74
EK-1. Gönüllü Onam Formu	74
EK-2. Tanıtıcı Bilgi Formu	75
EK-3. Evlilik Uyum Ölçeği	77
EK-4. Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği	80
EK-5. Etik Kurul Onamı	82
EK-6. İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü İzni	84
EK-7. TUEK İzni	86
EK-8. EUÖ Kullanım İzni	87
EK-9. ÇYTÖ Kullanım İzni	88
11.ÖZGEÇMİŞ	89
İNTİHAL RAPORU	90

IV. Simge ve Kısaltmalar Listesi

EUÖ	Evlilik Uyum Ölçeği
ÇYTÖ	Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği
SBÜ	Sağlık Bilimleri Üniversitesi
TUEK	Tıpta Uzmanlık Etik Kurulu
TUIK	Türkiye İstatistik Kurumu
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
PAHO	Pan American Health Organization (Pan Amerikan Sağlık Örgütü)
WAS	World Association for Sexual Health (Dünya Cinsel Sağlık Derneği)

V. Tablo Listesi	Sayfa
Tablo 5.7.1. Kolmogorov-Smirnov Normal Dağılım Testi	27
Tablo 6.1.1. Annelerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı	30
Tablo 6.1.2. Eşlerin Demografik Özellikleri Dağılımı	31
Tablo 6.1.3. Ailevi Özelliklerin Dağılımı	32
Tablo 6.1.4. Obstetrik Özelliklerinin Dağılımı	33
Tablo 6.2.1. Evlilik Uyumu Puan Ortalaması	34
Tablo 6.2.2. Çocuk Yetiştirme Tutumu Puan Ortalamaları	34
Tablo 6.2.3. Evlilik Uyumu ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Puanları Arasında Korelasyon Analizi	35
Tablo 6.2.4. Evlilik Uyumunun Demokratik Tutum, Otoriter Tutum, Koruyucu Tutum ve Aşırı Hoşgörülü Tutum Üzerine Etkisi	36
Tablo 6.3.1. Evlilik Uyumunun Annelerin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılması	37
Tablo 6.3.2. Evlilik Uyumunun Eşlerin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılması	39
Tablo 6.3.3. Evlilik Uyumunun Ailevi Özelliklere Göre Karşılaştırılması	41
Tablo 6.3.4. Evlilik Uyumunun Obstetrik Özelliklere Göre Karşılaştırılması	42
Tablo 6.4.1. Çocuk Yetiştirme Tutumunun Annelerin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırması	43
Tablo 6.4.2. Çocuk Yetiştirme Tutumunun Eşlerin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırması	46
Tablo 6.4.3. Çocuk Yetiştirme Tutumunun Ailevi Özelliklere Göre Karşılaştırması	49
Tablo 6.4.4. Çocuk Yetiştirme Tutumunun Obstetrik Özelliklere Göre Karşılaştırması	50
Tablo 6.4.5. Evlilik Uyumu ve Çocuk Yetiştirme Tutumunun Tanıtıcı Özelliklerle Korelasyon Analizi	51

1. ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER

Evlilik aile kurmayı sağlayan bir beraberliktir. Ailede anne babanın birbirleriyle ve çocuklarıyla olan olumlu-olumsuz ilişkileri, evlilikteki uyum ve uyumsuzlukları, çocuk yetiştirme tutumları özellikle okul öncesi çocukların psikolojik ve fiziksel yönden gelişimini etkilemektedir ve dolayısıyla anne babaların bu tutumlarıyla yetişen çocuklar buldukları toplumun yapısını oluşturmaktadır. Bu araştırma annenin çocuk yetiştirme tutumuna evlilik uyumunun etkisini belirlemek amacıyla yapıldı. Araştırma örneklemini Mayıs-Eylül 2018, Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir kamu hastanesine gelen 2-4 yaş arasında çocuğu olan, partneriyle birlikte yaşayan, çalışmaya katılmayı kabul eden 176 kadın oluşturdu. Araştırmada anneler sorgulanarak tanıtıcı bilgi formu, evlilik uyum ölçeği, çocuk yetiştirme tutum ölçeği dolduruldu. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanıldı. Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov analizi ile test edildi. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edildi. Bu araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun 26-35 yaş (%63) aralığında olduğu, eğitimlerinin üniversite ve üstü (%47,7) olduğu, eşlerin ise çoğunluğunun 31-40 yaş (%65,3) aralığında olduğu, eğitimlerinin de üniversite ve üstü (%42) olduğu bulundu. Annelerin “evlilik uyumu” ortalaması $43,546\pm 8,544$ olarak saptandı. Annelerin “demokratik tutum” ortalaması $19,063\pm 3,350$, “otoriter tutum” ortalaması $11,176\pm 2,760$, “koruyucu tutum” ortalaması $15,597\pm 4,070$, “aşırı hoşgörölü tutum” ortalaması $10,813\pm 2,441$ olarak saptandı. Annelerin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların demokratik tutum puanlarının, ortaokul ve altı olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($F=3,463$; $p=0,018$) ($p<0,05$). Sonuç olarak, annelerin evlilik uyumunun çocuk yetiştirme tutumlarından demokratik tutum düzeyini arttırdığı belirlendi.

Anahtar kelimeler: Evlilik, evlilik uyumu, çocuk yetiştirme tutumları

2. ABSTRACT

THE EFFECT OF MARRIAGE COMPLIANCE ON MOTHER'S CHILD GROWING ATTITUDE

Marriage is a unity that allows you to establish a family. The positive and negative relationship of parents with each other and their children, the harmony and incongruity in marriage, and their attitudes of child rearing affect the psychological and physical development of pre-school children in particular, and thus the children raised by these attitudes of parents constitute the structure of the society they live in. This study was conducted to determine the effect of marital adjustment on maternal child rearing attitude. The research sample was consisted of 176 women visited a public hospital associated with Health Department between May and September 2018, who had a child between 2-4 years of age, lived with their partner and accepted to participate in the study. In the study, by questioning the mothers, introductory information form, marital adjustment scale, and child rearing attitude scale were filled. In the evaluation of data, number, percentage, mean and standard deviation were used as descriptive statistical methods. Distribution of the research variables was tested by Kolmogorov-Smirnov analysis. Significance level was accepted as $p < 0.05$. It is stated that the majority of the mothers participated in this study were between 26-35 years of age (63%), and their education level was Bachelor's degree or above (47.7%) while the majority of the spouses were between 31-40 years of age (65.3%) with a Bachelor's Degree or above (42%). Mothers' "marital adjustment" mean was found as 43.546 ± 8.544 . Their "democratic attitude" mean was 19.063 ± 3.350 , while "authoritarian attitude" mean was found as 11.176 ± 2.760 , "protective attitude" mean as 15.597 ± 4.070 , and "permissive attitude" as 10.813 ± 2.441 . The democratic attitude scores of mothers with a Bachelor's degree and above were statistically significantly higher than those graduated from a secondary school or below ($F=3.463$; $p=0.018$) ($p < 0.05$). As a result, it was determined that mothers' marital adjustment increased the level of democratic attitude from child rearing attitudes.

Keywords: Marriage, marital adjustment, childrearing attitudes.

3. GİRİŞ VE AMAÇ

Evlilik, toplumdan topluma değişim gösterebilen, aile kurmayı ve türün devamını sağlayan iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya gelerek oluşturdukları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbirine bağlı sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur (Yalçın, 2014). Ailenin ve evliliğin öneminin topluma etkileri konusunda şüpheler yoktur (Ghoroghi et al., 2015). Evlilik ilişkisinin kalitesini belirlemek için kullanılan bazı kavramlar, evlilik doyumu, evlilik mutluluğu, evlilik bütünlüğü ve evlilik uyumudur (Erbek ve ark., 2005).

Uyumlu evlilik; aile ve evlilikle ilgili tüm konularda ortak bir payda da buluşabilen, karşılıklı etkileşebilen, oluşan çatışmaları olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evlilikleridir (Erbek ve ark., 2005). Evlilikte uyumu, ‘‘olumlu bir ilişki semasına sahip olması; eşlerin birbirleri hakkında pozitif duygulara ve düşünelere sahip olması, iyi iletişim kurabilme, oluşan çatışmayı çözebilme becerisi ve eşlerin zevk alarak birlikte aktiviteler yapabilmesi’’ olarak tanımlanmıştır (Yalçın, 2014).

Kişilerin evlilik uyumlarını, çocuk sahibi olmaları da karşılıklı olarak etkileyecektir. Evlilik süreciyle birçok yaşam rutini değişen bireylerin, anne baba olmasıyla yaşamlarındaki değişim devam edecek ve birbirlerine karşı olan tutumları, evlilik sürecinde yaşadıkları olumlu ve olumsuz gelişmeler çocuğa yansıyacaktır (Güren, 2017). Çocukta bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, kişilik gelişiminin oluşmaya başladığı ve toplumsallaşmanın en yoğun yaşandığı okul öncesi dönemde anne babaların çocuk yetiştirme tutumları önemli rol oynamaktadır. Okul öncesi dönemde çocuk anne ve babayla özdeşim kurduğundan anne baba tutumları benimsenir. Anne babanın sergilemiş olduğu olumlu tutumları çocuğun sorumluluk duygusu gelişmiş, benlik saygısı yüksek bir kişi olmasını sağlarken öte yandan anne babaların olumsuz tutumları benlik saygısının, girişkenliğinin ve iç denetimin düşük, saldırganlık ve güvensizliğinin yüksek bir kişi olmasını sağlar (Kılınç ve Aral, 2016; şanlı ve Öztürk, 2012).

Aile içinde anne baba arasındaki ilişki, çocuklara karşı olan tutumları etkileyen bir faktördür. İyi anne baba ilişkisi içinde büyüyen çocuklar büyüme

aşamalarının her birinde başarılı olurlar. Aile içindeki iyi anne baba çocuk ilişkileri; mutlu, arkadaşça, psikolojik anlamda sağlıklı bireylerin oluşumuna katkı sağlar. Bunun aksine başarısız bir anne baba çocuk ilişkisinin sonucunda uyum bozukluğu olan çocuklar yetişmektedir (Tezel Şahin ve Özyürek, 2008).

Anne babaların evlilik uyumları olası bir kriz durumuna yaklaşma şekillerini, problem çözmeye yönelik girişimlerini, stresle başa çıkabilme durumlarını, ifade becerilerini etkilemekte ve çocukların yetiştirilme süreçlerinin biçimlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Çocukların aile ortamlarında özellikle anne ve babaları ile olan etkileşimleri sonucunda ilk sosyal ilişkileri deneyimlemeleri, iletişim durumlarını öğrenmeleri ve iletişime geçmelerini, sorun çözme yaklaşımları geliştirmeleri, empati becerileri kazanmaları, kendilerini ifade edebilmeleri gibi önemli adımları sağlanmakta veya eksik kalmaktadır. Bu durumun sonucunda da çocuklar ilerleyen zamanlarda anne ve babalarından aldıkları temelin üzerine çevresel etmenleri de ekleyerek toplumsal düzenin devamını sürdüren yetişkinler olarak geleceği şekillendirmektedirler (Güren 2017; Yaşar, 2009).

2-4 yaş çocukların sembolik gelişim dönemi olduğu için olayların varlığı göz önünde olmasa da anne babaların tutum, tavır ve davranışları konusunda yorum yapılabilir. Ayrıca 2-4 yaş çocuklar inatçı ve kişiliğin geliştiği dönemdir. Bu nedenle anne babanın çocuk yetiştirme biçimleri ve tutumları çocuğun kişiliğinin oluşumunu etkilemektedir. Evlilik uyumu ve çocuk yetiştirme tutumları araştırılması gereken önemli iki değişkendir. Bu çalışma, annenin çocuk yetiştirme tutumuna evlilik uyumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

4. GENEL BİLGİLER

4.1. Evlilik Tanımı

Evlenme, yazılı belgelere göre ilk olarak M.Ö. 2000’li yıllarda Mısır da kabul edilmiştir. Bu yıllarda Babil’de Hammurabi Kanunları olarak geçen 252 maddelik yasada aile ve evlilik kavramlarına 64 madde ayrılmıştır (Çakıcı, 2016). Bu bağlamda evlilik, eski çağlardan günümüze kadar aktarılan, bütün toplumlarda yer alan ve toplumların düzenini oluşturan, insan hayatını temelden etkileyen sosyal bir yapıdır (Cüceloğlu, 2017).

Geçmişten günümüze kadar evliliği birçok kişi farklı tanımlarla ifade etmiştir. Saxton’a göre evlilik, toplumlarda farklı yapılar gösterebilen, aile kurmayı ve türün devamını sağlayan iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya gelerek oluşturdukları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbirine bağlı sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur (Çakıcı, 2016). Cutlar ve Radford (1999) evliliği, aralarında iyi bir ilişki ve iletişim olan, birbirlerini sosyal anlamda destekleyen, oluşan olumsuz bir durumda birbirlerine kenetlenen, sorumluluk duygusu olan bireylerin oluşturduğu bir sistem olarak tanımlamıştır (Çelik ve Yazgan İnanç, 2009). Tüfekçi Hoşgör (2013)’ün belirttiğine göre, Sayger ve ark. (2000) evliliği kadın ve erkek bireyler arasında maddi ve manevi ihtiyaçların karşılandığı, birbirlerine güvenilen, karşılıksız birbirlerine yardım edilen ve sempati duyulan, ailenin oluşumunun sağlandığı bir yapı olarak tanımlamıştır. Çakıcı (2016)’nın belirttiğine göre, Bacanlı (2001) evliliği, dünyaya gelen çocuklarla insan neslinin devamlılığını sağlayan toplumsal kurum olarak tanımlamıştır. Pehlivan (2006), evliliğin toplumun en küçük yapıtaşı olduğunu belirterek sosyal, dini ve siyasi olarak aynı haklara sahip olan kadın erkek arasındaki sözleşme olarak tanımlamıştır (Çakıcı, 2016).

Feldman, evliliği üç aşamadan meydana gelen bir süreç olarak ele almıştır. İlk süreç evlilikte çocuk sahibi olana kadar olan süreçtir. Bu süreçte çiftler birtakım sorumluluklarla karşı karşıya gelerek bunları paylaşma konusunda sorunlar yaşamaktadır. İkinci süreç çocuk sahibi olmaya karar vermeleri ile çocuk sahibi oldukları süreçtir. Bu aşamada çiftler çocukla ilgili sorumluluklarla karşılaşır ve bunları yerine getirirler. Üçüncü süreç ise çocukların evden ayrılmasıyla başlayan süreçtir. Bu aşamada ise çiftler birlikte daha fazla vakit geçirerek meydana gelen

değişimlerle mücadele ederler (Erişti, 2010).

Evlilik kararı insan yaşamının büyük bir kısmını etkileyen önemli bir karardır. Bu karar evlenen kişileri, evlenen kişilerin akrabalarını, yeni doğacak olan çocukları ve toplumu etkiler (Özgüven, 2014). Evlilik, ailenin temelini oluşturan bir yapıdır. Aile de toplumun temel yapı taşıdır. Bundan dolayı evlilikte uyumun bozulması veya evlilikte çatışmalar yaşanması eşlerin, ailenin ve toplumun sağlıksız olması demektir (Şendil, 2012).

Evlilik, kişilerin hayatlarını ve iyilik hallerini etkilemektedir. Evli olan kişilerin evli olmayan kişilere göre ruhsal ve fiziksel açıdan daha sağlıklı, daha uzun yaşam ömürlerine sahip, daha iyi cinsel yaşama sahip, daha fazla gelire sahip oldukları ileri sürülmektedir (Şendil, 2012). Mutsuz evliliklerin ise ruhsal ve bedensel açıdan kişileri olumsuz etkilediği, kişilerin evliliklerindeki doyumun, hayattan sağladığı doyuma büyük bir etkisi olduğu bilinmektedir (Ödemiş, 2008; Yeşiltepe, 2014).

4.2. Evlilik Uyumu

Türk Dil Kurumu uyumu ‘‘Bir bütünün parçaları arasında bulunan uygunluk’’ olarak tanımlamıştır. Çakıcı (2016), bu tanımdan yola çıkarak evlilik uyumunu iki farklı bireyin birbirine uygun olması, birbirleriyle ahengi yakalaması’’ şeklinde tanımlamıştır.

Evlilikteki kaliteyi belirlemek için çeşitli kavramlar kullanılır. Bunlar evlilik uyumu, evlilik doyumunu, evlilik mutluluğu ve evlilik bütünlüğüdür. Evlilik uyumunun bu kavramlar arasında en önemlisi olduğu düşünülmektedir. Evlilik uyumu, evlilik ilişkisinin kalitesini belirlemek, niteliğini yordamak için kullanılan kavramlardan bir tanesidir ve güçlü bir ailenin temelidir (Erbek ve ark., 2005a). Yalçın, (2014)’ın belirttiğine göre Haldford, Kelly ve Markman (1997) evlilikte uyumu, ‘‘olumlu bir ilişki şemasına sahip olması; eşlerin birbirleri hakkında pozitif duygulara ve düşüncelere sahip olması, iyi iletişim kurabilme, oluşan çatışmayı çözebilme becerisi ve eşlerin zevk alarak birlikte aktiviteler yapabilmesi’’ olarak tanımlamıştır. Evlilik uyumu ailedeki tüm kişileri fiziksel ve ruhsal yönden etkileyen önemli bir kavramdır (Kalkan ve Ersanlı, 2008). Uyumlu evlilik, ortaya çıkan sorunları olumlu bir şekilde çözebilen, birbirleriyle sürekli iletişim halinde olan, evlilik ve aileyle ilgili konularda fikir birliğine varabilen kişilerin evliliğidir (Erbek ve ark., 2005a).

Uyumlu evlilik, evli bireylerin iyi iletişim kurabildiği, önemli konularda çok fazla anlaşmazlık yaşamadığı, anlaşmazlık durumunda her iki tarafın da ortak bir çözüm yolu geliştirebildiği evliliktir. Kişiler evliliklerindeki uyumu sağlamak için birbirlerini farklı yönleriyle kabul etmeleri, empati yapmaları, duygularını açık bir şekilde eşleriyle paylaşmaları, ilgi ve sevgi hissiyatlarını birbirlerine geçirebilmeleri gerekmektedir. Evlilikteki uyumun gerçekleşmesi için eşlerin, evlilikle ilgili birbirlerinin düşüncelerini kavramaları ve evlilikten beklentilerinin benzer olması gerekmektedir (Çakıcı, 2016).

Evlilikteki uyumun sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi için daha önce yapılmamış etkinlikler yapmak, duygusal açıdan dayanışma içinde olmak, romantik durumlar yaratmak, mesleki açıdan birbirlerine destek olmak son derece önemlidir. Eşler arasındaki davranışların düzenlenmesinin de evlilik uyumunu artıracığı düşünülmektedir (Yılmaz, 2015).

4.3. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler

Evlilik uyumunu etkileyen faktörler, kişisel faktörler, aileye ilişkin faktörler ve sosyo-ekonomik faktörler olarak üçe ayrılmaktadır. Kişisel faktörler arasında yaş, cinsiyet, fiziki görünüş, sağlık durumu vb. faktörler yer alır (Demir Erbil ve Hazer, 2018). Kişilik özellikleri bakımından birbirlerine benzeyen çiftlerin evlilikte uyumlu olduğu bulunmuştur (Yılmaz, 2015). Aileye ilişkin faktörler, eşler arasındaki yaş farkı, evlenme biçimi, çocuk sahibi olma, iletişim, cinsel doyum vb. faktörlerdir. Sosyoekonomik faktörler arasında ise, aylık gelir, eşlerin meslekleri, eşlerin öğrenim düzeyleri, eşlerin işlerini sevip sevmemeleri vb. sayılabilir (Demir Erbil ve Hazer, 2018).

Boşanmış ve evli çiftlerle yapılan bir araştırmada özellikle kadınların evlilik uyumlarında, evlenmeden önceki tanışma sürecinin önemli rol oynadığı, 1 yıldan daha fazla tanışıklığı olan çiftlerin evlilik uyumlarının daha fazla olduğu bulunmuştur (Yüksel, 2013). Evlilik öncesi uyumun ve evlilik öncesi ilişki doyumunun, evlilikteki uyumu öngören faktörler olduklarını bulunmuştur (Stanley et al., 2012).

4.3.1. Evlilik uyumu ve iletişim

Kişilerin ana gereksinimlerinden biri kendini ifade etmektir. İletişim insan hayatının hemen hemen her anında vardır. ‘İletişim, fikirlerin, duyguların, düşüncelerin, niyet ve gereksinmelerin insanlar arasında karşılıklı olarak iletildiği bir

süreçtir”. İnsanların (gönderen), karşısındaki insana veya gruba iletmek istediği mesajlarını, karşı taraf (alan), gönderenin anlatmak istediği manada anlayıp yorumlayabiliyorsa iki taraf arasında iletişimden söz edilebilir. Anlatılmak istenen manadan farklı algılanmışsa iletişim yoktur olarak değerlendirilir (Özcan, 2006).

Evlilik aile ilişkisinin başladığı ve gelecek kuşakların yetiştirildiği bir yapı olduğundan insan ilişkilerinin en önemli birimidir (Soylu and Kagnici, 2015). Eşlerin uyumlu evliliklerinin olmasındaki en önemli etken iletişimdir (Çakıcı, 2016). Evlilik ilişkisinde etkin bir iletişimin olması, kişilerin birbirlerini daha iyi anlamalarını, çatışmaların çözümünü, evlilik doyumlarının olmasını ve kendilerini iyi hissettikleri sağlıklı bir ortamı oluşturmada etkili olmaktadır. Yine eşler arasında etkin bir iletişimin olması cinsel yönden doyum sağlayan ilişkilerin olmasını sağlar (Gülsün, ve ark., 2009; Soylu and Kagnici, 2015).

Sağlıklı, etkin bir iletişim doğrudan ve açık sözlü iletişimle sağlanmaktadır. Sağlıksız iletişim ise anlatılacakların üstü kapalı ve dolaylı bir şekilde anlatılmasıdır. (Soylu and Kagnici, 2015). Evlilik uyumunu yordamaya yönelik yapılan bir çalışmada aile içi iletişimin, evlilik uyumunu en iyi yordayan değişken olduğu görülmüştür (Çakıcı, 2016).

Psikologların ve eğitimcilerin son yıllarda iletişim sorunları ile ilgili yaptığı çalışmalarda, evlilik uyumunun bozulmasında ve çatışmaların çıkmasında erkek ve kadınların farklı iletişim becerilerine sahip olduklarını düşünmektedirler (Yılmaz, 2015). Yılmaz (2015)’ın belirttiğine göre Diana Booher (2000), kadın ve erkeklerin iletişimlerinin birbirinden üstün olmadığını sadece farklı olduğunu söylemiştir. Kadınların iletişimini dolaylı, taktik içeren ve yönlendirici, az emir veren ve emir verirken nazik davranan, erkeklerin ise güçlü, saldırgan ve daha emir verici olduğunu vurgulamıştır. Genel olarak kadınlar sosyal ilişkilerinde duygusal, erkeklerin kadınlara göre daha az duygusal olduğu bilinmektedir. Eşler birbirlerinin dilini öğrenip bu farklılıklardan meydana gelen iletişim sorunlarını çözdüklerinde daha mutlu olacaklardır. Böylece daha uyumlu ailelerin temelini atılacağı düşünülmektedir (Yılmaz, 2015).

Anne babaların birbirleri ve çocuklarıyla kuracakları sağlıklı iletişim çocukların kendini denetleyen, duygu ve düşüncelerini iyi bir şekilde ifade edebilen, girişimci ve uyumlu bir birey olmasını sağlayacaktır. Bundan dolayı, anne ve babaların, çocuklarla daha fazla vakit geçirdiği için bilhassa annelerin, sağlıklı

iletişim becerileri konusunda bilinçlendirilmeleri ve eğitilmeleri gerekmektedir (Yalçın, 2013).

4.3.2. Evlilik uyumu ve empati

Empati, kişinin kendisini karşısındaki kişi yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlayabilmesidir. Empati, iletişimin en önemli ögesidir ve evlilik uyumunda önemli belirleyicilerinden biridir (Yılmaz, 2015).

Empati geliştirmenin en önemli yolu, kişinin önce kendi duygularını doğru bir şekilde anlaması ve yönetmesidir. Böylece karşısındaki kişinin duygularını ve düşüncelerini daha iyi anlamasına neden olur. Evlilikte uyum sağlayabilmek için çiftlerin duygu ve düşüncelerini paylaşmaları, sevgilerini açık bir şekilde birbirlerine iletebilmeleri, birbirlerinin farklılıklarını kabul edebilmeleri ve birbirlerine empatik anlayış göstermeleri gerektiği söylenmektedir. Çiftlerin yaşanan olaylara birbirlerinin çerçevesinden bakabilmeleri ilişkilerde gerilimi azaltmakta, evliliği güçlendirip olgunlaştırmaktadır (Yılmaz, 2015).

Ülkemizde Tutarel Kışlak ve Çabukca'nın yaptığı bir araştırmada empatinin evlilik uyumuna etkisi ve empati puanları arasında cinsiyete bağlı olarak bir fark olup olmadığı araştırılmış, empatinin evlilik uyumunu olumlu bir biçimde etkilediği ancak empati puanlarının cinsiyete göre değişmediği bulunmuştur (Erbek ve ark., 2005b). Bir diğer empati ve evlilik uyumunu yordayan çalışma da evlilikte yaşanan gerilimlerin empatik yaklaşımla azaltılabileceği bulunmuştur (Gülsün, 2009). Evlilik uyumunu belirlemede empatinin kadın veya erkek olsun her iki cinsten de karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini anlayabilme açısından önemli olduğu düşünülmektedir (Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012).

4.3.3. Evlilik uyumu ve çatışma çözme becerileri

Evlilik ilişkisinde ortaya çıkan sorunları, uyumsuzlukları çözme şekline, çatışma çözme becerileri denmektedir. Evlilik uyumunu konu alan araştırmacılar, uyumlu evliliği, çatışmanın olmaması veya ortaya çıkan çatışmayı her iki tarafın da mutlu olabileceği şekilde çözen çiftlerin evlilikleri olduğunu öne sürmüşlerdir. Evliliğin devamlılığı, eşler arası ilişkilerle birlikte, aile ve toplumun etkisi de son derece önemlidir (Soylu and Kagnici, 2015).

Evlilikte uyumsuzluğa neden olan çatışmaları çözmede, eşler arasındaki iletişim tarzlarının ve kişilerin sosyal becerilerinin önemli bir etkiye sahip olduğu belirtilmektedir. Çatışma çözmede olumsuz, bastırıcı bir iletişim şekli kullanan kişiler yaşadıkları çatışmayı etkili bir biçimde çözememektedirler. Duygu ve düşüncelerini paylaşan, birbirlerinin duygu ve düşüncelerine saygıyla yaklaşan, empati kuran, açık iletişim içinde olan kişiler çatışma varlığında çatışmayı çözmede başarılıdırlar (Erişti, 2010).

4.3.4. Evlilik uyumu ve depresyon

Evlilikte kişiler arası iletişim en yoğun yaşanan iletişim biçimi olduğundan, yaşanan sorunlar sonucu psikolojik hastalıklar görülebilmektedir (Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012). Yapılan bir çalışmada evliliğinde sorun yaşayan kadınların %48'inde depresyon olduğu bulunmuştur. Evlilikteki uyum arttıkça kişilerin psikolojik sağlıkları da olumlu yönde etkilenmektedir (Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012).

Evlilik uyumu ve depresyonla ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda evlilik uyumunun depresyonla ilişkili olduğu bulunmuştur. Evlilik uyumu kötü olanların, evlilik uyumu iyi olanlara göre daha depresif olduğu bulunmuştur. Yine yapılan bir çalışmaya göre evli çiftlerden biri depresif olduğunda, çatışmayı çözme becerilerinin, aralarındaki iletişimlerinin ve cinsel doyumun bozulduğu belirtilmektedir (Erberk, 2005).

4.3.5. Evlilik uyumu ve kültürel farklılıklar

Evlilik uyumunu etkileyen faktörlerden biri de kültürel farklılıklardır. Farklı gelenek ve göreneklerle yetişen, farklı aile yapısında büyüyen ve farklı sosyoekonomik koşulların olduğu ailelerden gelen kişiler evliliklerinde anlaşma ile ilgili sorunlar yaşayabilmekte ve dolayısıyla evlilik uyumunu olumsuz etkileyebilmektedir (Yılmaz, 2015).

4.3.6. Evlilik uyumu ve sosyoekonomik durum

Ekonomik koşulların evlilik uyumunu etkileyip etkilemediğini belirlemek istendiği bir araştırmada ekonomik koşulları düşük olan kişilerin psikolojik sorunlar yaşadığı ve dolayısıyla evlilik uyumunu olumsuz etkilediği bulunmuştur (Erberk ve ark., 2005b). Yüksek sosyoekonomik düzeye sahip çiftlerin birbirlerine ekonomik

bağımlılıklarının azaldığı ve duygusal bağılıklarının artarak evlilik uyumlarının arttığı bulunmuştur (Erbek ve ark., 2005a).

4.3.7. Evlilik uyumu ve akraba evliliği

Akrabalık anne veya baba tarafından olabilir. İkisi de aynı derece öneme sahiptir. Kişinin anne veya babası, eşinin anne veya babasından herhangi biriyle kardeş ise bu tür evliliklere 1. derece akraba evliliği (kuzen evlilikleri), büyükanne veya büyükbabalardan herhangi biri kardeş ise bu tür evliliklere de 2. derece akraba evliliği (torun evlilikleri) denir (Tunçbilek, 2011).

Yapılan araştırmalara göre ülkemizde akraba evliliği halen tercih edilmektedir. TÜİK 2016 aile istatistiklerine göre, Türkiye'de akraba evliliği oranı %23,2 olarak bulunmuştur. Şendil ve Korkut (2012)'un belirttiğine göre, Fışioğlu evlilik uyumu ile akraba evliliği arasındaki ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla 150 çiftle yaptığı çalışmada %45,33'ünün akraba evliliği yapan çiftler olduğunu ve akraba evliliği yapan kadın ve erkeklerin evlilik uyumlarının akraba evliliği yapmayanlara göre daha düşük olduğunu bulmuştur.

4.3.8. Evlilik uyumu ve cinsellik

“Pan American Health Organization (PAHO) ve World Association for Sexual Health (WAS)'ın Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)” yaptıkları tanıma göre cinsellik her insanın kişiliğinin ayrılmaz bir parçasıdır ve cinsiyet, cinsel kimlik ve rolü, cinsel yönelimi, erotizm, yakınlık, haz alma ve üremeyi içermektedir (Erbek ve ark., 2005a).

Evlilikteki mutluluğu, uyumu etkileyen en önemli faktörlerden birisi de cinselliktir (Gülsün, 2009). İnsanların cinsel hayatları, biyolojik özelliklerinden, yaşadığı çevreden, kültürel etmenlerden ve hayat şartlarından etkilenmektedir. Bundan dolayı, uyumlu bir cinsellik için gerekli olan nedir? sorusuna cevap vermek oldukça zordur ve eşlerin beklentilerine, isteklerine göre cinsel yaşam belirlenmelidir. Cinsel yaşam belirlenirken eşlerin iletişiminin birbirlerine karşı açık olması gerekir. Eşlerin bu konuda ortak bir paydada buluşması zamanla ve çabayla meydana gelmektedir. Cinsellikte uyumun oluşması için eşlerin birbirlerine sevgi, saygı ve hoşgörüyü yaklaşmaları şarttır (Yılmaz, 2015). Evlilikte mutluluk ve cinsellik üzerinde son yıllarda çok durulmuştur. Cinsellik, evliliğin bütün evrelerinde

yer alır. Evlilikte yaşanacak herhangi bir sorun nedeniyle eşler cinsellikte sorun yaşayabilmektedir. Bunun yanında eşlerin yaşadığı cinsel sorunlarda evlilikte başka sorunlara yol açabilmektedir (Gülsün, 2009).

Yapılan bir araştırmada, evlilikte mutsuzluk ile cinsel işlev bozuklukları arasındaki ilişki araştırılmış, evlilikteki mutluluk ve cinsellik arasındaki ilişkinin erkeklerde, kadınlara göre daha yüksek bulunduğu görülmüştür (Gülsün, 2009). Cinsel işlev bozukluklarının evliliği etkileyip etkilemediğinin araştırıldığı birçok çalışmada da cinsel işlev bozuklukları olan eşlerde evlilik hayatının daha fazla bozuk olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, cinsel işlev bozukluklarının evlilik hayatına, olumsuz olarak etkilediği ortaya çıkmıştır (Gülsün, 2009).

Erbek ve ark., (2005b)'in belirttiğine göre, Crowe, evlilik ve cinsel işlev bozuklukları arasındaki ilişkiyi %60 olarak saptamıştır. Cinsel işlev bozukluklarında psikiyatrik hastalıkların görülme sıklığı ise hem ülkemizde hem de uluslararası literatürde %30-%50 civarındadır.

4.3.9. Evlilik uyumu ve infertilite

İnfertilite de evlilik uyumunu etkileyen faktörlerden biridir. Ancak yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında sonuçlar birbirleriyle çelişmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda infertilitenin eşler arasındaki uyumsuzluğu arttırdığı, evlilik doyumunu azalttığı belirtilirken bazı çalışmalarda ise infertilitenin eşleri birbirine yakınlattığı, evlilik uyumunu arttırdığı belirlenmiştir (Şen ve ark., 2014). Onat ve Kızılkaya Beji (2012)'nin yaptığı çalışmada ise evlilik uyumunun infertilite ile ilişkisi bulunmamıştır.

Kadınlarda evlilik uyumunu, kadın ve erkeğin her ikisinden kaynaklanan infertilite olduğu zaman daha çok etkilemektedir. Aynı zamanda erkekler kadınlara kıyasla infertilite varlığında daha fazla stres yaşamaktadırlar (Bodur ve ark., 2013). Özellikle geleneksel yapıdaki ailelerde eşler çocuk sahibi olmadıklarında çevrelerine karşı kendilerini sorumlu hissederler ve birbirlerini suçlayarak psikolojik sorunlar yaşayabilmektedirler. Bu sorunlar boşanmaya kadar giden bir süreci takip edebilir (Şen, 2014).

4.3.10. Evlilik uyumu ve gebelik

Genellikle tüm kadınlar gebeliklerinde doğumda yaşanacak riskler yüzünden

strese girebilirler. Ayrıca gebelikte duygusal açıdan gelgitler yaşarlar. Fiziksel ve psikolojik olarak genellikle eşlerine bağımlılık duyarlar. Kadınların bu sorunlarla başa çıkabilmesi, gebeliklerine uyumları açısından eşlerinden gördükleri destek çok önemlidir. Gebeliğin evlilik uyumunu etkilediği gibi evlilik uyumu da kadının gebeliğinin daha kolay geçmesini sağlayabilir (Çayır ve ark., 2013).

4.4. Evlilik Uyumsuzluğu

Evlilikte eşlerden birinin diğerine karşı baskın olmaya çalışması, eşlerin birbirlerine zaman ayırmamaları, ailelerinin evlilik ilişkilerine dâhil olmaları, aileyi ilgilendiren konularda birlikte karar almamaları, evliliği olumsuz bir şekilde etkileyerek evlilik uyumunu zedelediği birçok araştırmada ortaya konulmuştur. Yine evlilik ilişkisinde eşlerin birbirlerini küçük görmeleri gibi duygusal ifadelerin olumsuzluğu da evlilik ilişkisini yıpratmakta ve evlilikte uyumsuzluğa yol açmaktadır (Erişti, 2010).

Türkiye’de 2000’li yıllar itibariyle evlilik uyumu konusu araştırmalara daha fazla konu olmaya başlamıştır (Soylu and Kagnici, 2015). Yapılan bazı çalışmalarda evliliklerinde uyumsuzluk olan kişilerin olumsuz olaylardan çok çabuk etkilendiği görülmüştür. ABD’de yaşayan kişilerin en çok, evlilikteki uyumsuzluktan dolayı psikolojik destek almaya başvurdukları belirlenmiştir ve ABD’de 1987 yılında evlenen kişilerin %50’si boşanmıştır (Gülsüm, 2009). TÜİK (2019)’e göre 2018 yılında Türkiye’de kaba boşanma hızı binde 1,75 olarak gerçekleştiği ve 2017 yılına göre %10,9 arttığı belirlenmiştir.

Yapılan bir araştırmada anne ve babanın evliliklerinde yaşadıkları uyumsuzluğun ve çatışmanın çocuklar üzerinde ne gibi etkiler meydana getirdiğini inceleyen araştırmacılar, çocukların uyumsuzluk ve çatışma karşısında kısa dönem ve uzun dönem olarak tepkilerini incelemişlerdir. Çocuklar kısa dönem tepkileri olarak ağlama, stres, korkma, kızma, donup kalma gibi tepkiler vermiş, uzun dönemde ise içe kapanma, depresyon ya da saldırganlık gibi tepkiler vermişlerdir (Kaya, 2003). Evlilik uyumsuzluğu olan eşlerin yaşadığı olumsuz duygu ve düşüncelerin, olumsuz tutum ve eylemlerin, yetiştirecekleri çocuklara rol model olarak aksettirdikleri bu davranışlarla onların da uyumsuz evlilikler yapabileceği ve bundan dolayı sağlıklı bir toplum oluşacağı düşünülmektedir (Yılmaz, 2015).

4.5. Çocuk Yetiştirme Tutumları

Anne-baba tutumları, anne babaların çocuk yetiştirirken genel olarak sergilemiş oldukları tavır ve tutum olarak tanımlanmaktadır. Ebeveynlerin göstermiş oldukları sevgi, saygı, baskı, şiddet, güven, destekleme gibi bütün özellikler ebeveyn tutumlarını oluşturmaktadır (Çakılcıoğlu, 2016). Anne baba tutum ve davranışları çocuğun dünyaya geldiği andan yetişkin olana kadar ki tüm ilişkilerinde ve hayata bakışında önemli rol oynamaktadır (Özkafacı, 2012). Bir insanın kişiliği; doğumdan başlayarak tüm hayatı boyunca toplumsal kurumlardaki geçirdiği yaşantılarla şekillenir. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları çoğu çevresel etkenlerden önemli olup, çocuğun bilişsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimini etkiler (Şanlı ve Öztürk, 2012).

Anne babanın çocuk yetiştirme tutumları, çocuğun sağlıklı olarak gelişmesi ve olumlu kişilik yapısının oluşması açısından büyük önem taşımaktadır (Şanlı ve Öztürk, 2012; Yıldız, 2017). Çocuk yetiştirme tutumlarının olumlu olması çocuğun kendine ve topluma yararlı bir yetişkin olmasına katkı sağlamaktadır. Çocuk yetiştirme tutumlarının olumsuz olması ise saldırganlık, kendine güvensizlik, girişkenlik ve benlik saygısının düşük olması, iç kontrolün düşük olmasına yol açabilmektedir (Şanlı ve Öztürk, 2012).

Kişilik gelişiminin temeli çocukluk döneminde atılmaktadır ve anne baba bu dönemde en önemli modellerdir. Çocuklar bu modellerle özdeşim kurarak kişiliklerini şekillendirmeye başlarlar. Ebeveynlerin çocuklara karşı tutumu; ailedeki çocuk sayısı, çocuğun istenen çocuk olması, anne babanın yaşı, anne babanın eğitim durumu gibi etmenlerle ilişkili olduğu bilinmektedir (Balat Uyanık, 2007).

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları birçok kaynakta farklı başlıklar altında incelenmiş olsa da genel olarak 6 başlık altında toplanmaktadır. Bunlar:

1. Demokratik tutum,
2. Otoriter tutum,
3. Aşırı koruyucu tutum,
4. Aşırı hoşgörülü tutum,
5. İlgisiz, kayıtsız tutum,
6. Tutarsız tutum olarak ele alınabilir (Özyürek, 2017).

4.5.1. Demokratik tutum

Demokratik tutum ebeveynlerin, çocukların haklarının olduğunu kabul ettikleri, ilgi, kabul ve kontrolün yüksek olduğu tutumdur (Bozyiğit ve Madran, 2018). Çocuğu destekleyici, ona güven verici, bağımsızlığa teşvik edici, bununla birlikte sınırlama ve denetlemelerin olduğu anne baba tutumudur. Anne–baba tutumları içinde en sağlıklı olanıdır (Kılınç ve Aral, 2016). Aile ortamında, çocukların fikirleri, görüşleri alınarak, çocuğun ihtiyaçlarına göre çocuğun hakları gözetilerek ve çocuğa anlayışlı, sevecen, ılımlı, sıcak bir tutumla yaklaşılarak kararlar alınır (Kılınç ve Aral, 2016).

Demokratik anne babalar çocuğa mantıklı ve dozunda denetim uygular. Çocuğa seçenekler sunularak kesin sınırlamalar yapılmadan isteklerde bulunulur. Demokratik anne babalar özgüvenli, kararlı ve tutarlıdır. Bu tür ailelerde çocuklara söz hakkı verilerek, kurallar nedeni açıklanarak çocukla birlikte konulur. Kurallar çocukla birlikte konulduğundan bu tür ailelerde yetişen çocukların sorumluluk duyguları gelişir (Ayyıldız, 2005).

Demokratik ailelerde, çocuğun yaşına kişilik yapısına göre kurallar belirlenir. Kurallar açık ve nettir. Çocuğun bu kurallara uyması rol model olarak öğretilmeye çalışılır. Demokratik tutumda, anne babalar çocuk kurallara uydukça, sorumluluklarını yerine getirdikçe davranışlarını pekiştirmek için takdir ederler. Böylece çocukların kendi kendini denetlemelerinin (özdenetim) geliştirilmesi sağlanır (Ayyıldız, 2005). Demokratik ailelerde yetişen çocuklar özerk yetiştirildikleri için özdenetimleri gelişmiş ve yüksek özsayıları olan bireylerdir (Türkmen, 2018). Doğan (2013)'ın belirttiğine göre, Arı ve Seçer (2004)'in yaptıkları bir çalışmada demokratik ailede yetişen çocukların problem çözme becerilerinin yüksek olduğu bulunmuştur.

4.5.2. Otoriter tutum

Otoriter tutum çocuğa kuralların açıklanmadan konulduğu ve çocuktan bu kurallara itaat etmesinin beklenildiği, kabul ve ilginin düşük, kontrolün yüksek olduğu tutumdur (Bozyiğit ve Madran, 2018). Çocukların fikir ve görüşleri dikkate alınmadan, onlarla anlaşmadan, anne ve babaların koyduğu kurallara çocukların katı bir şekilde itaat etmesidir (Doğan, 2013). Otoriter tutumda yüksek denetim ve düşük tepkisellik vardır. Yapılan bir araştırmada çocuğun denetim odağı ile annenin çocuk

yetiştirme tutumu arasında ilişki olduğu bulunmuş ve otoriter tutumda yetişen çocukların dışsal denetimli olduğu saptanmıştır (Türkmen, 2008).

Anne ve baba otoriter tutumda çocuğa sunduklarından daha fazlasını beklemektedirler ve ceza ön plandadır (Ayyıldız, 2005). Otoriter tutumu olan anne babalar kendi koydukları kuralların, isteklerin çocuk tarafından yerine getirilmemesi durumunda çocuğa sözel veya fiziksel cezalar verirler. Bu şekilde özerk bir kişilik geliştiremeyen çocuklar, cezadan kurtulmak için anne ve babalarının koydukları kurallara itaat ederler (Kılınç ve Aral, 2016). Yine otoriter aileler çocukta oluşmasını istedikleri davranışlarda sevgilerini pekiştirici olarak kullanırlar. Çocuk anne babasının sözünü dinler, onların istediği davranışları yaparsa, anne babasından sevgi görür (Cüceloğlu, 2008; Çakılcıoğlu, 2016).

Otoriter tutumu benimseyen anne babalar çocuğun kendine özgü kişilik geliştirmesini engelleyerek tamamen kendileri şekillendirmek ve yönetmek isterler (Çakılcıoğlu, 2016). Anne babalar çocuklarında kendi ideallerindeki kişiyi yaratma çabasındadırlar. Otoriter tutum geleneksel aile yapımızda sık görülen tutumdur (Ayyıldız, 2005).

Bu tür ailelerde çocuğa sık sık uygulanan cezalar çocuklarda içe kapanmaya neden olur. Cezalandırılma korkusu, anne babaya duyulan kızgınlık, öfke, sürekli cezanın yarattığı gerginlik, çaresizlik çocukta gerilim yaratır. Bu gerilim bir zaman sonra çocukta psikosomatik hastalıkların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Ayyıldız, 2005).

Çocuk için önemli olan anne baba davranışları, çocukta kendini yetersiz hissetmeye neden olarak aşağılık duygusu geliştirebilir (Ayyıldız, 2016). Yine otoriter anne babaların davranışlarındaki katılık, olaylara bakış açılarının uç noktalarda olması, çocuklarının da hayata bakış açılarını etkileyerek diğer insanlarla iletişimlerini engellemektedir (Çakılcıoğlu, 2016).

Sürekli kontrol altında olmaya alışan bu çocuklar ilerideki yaşamlarında aşırı davranışları bulunan, sorumsuz bireyler veya başkalarının kontrolü altında, her şeyi kabul eden, hiçbir olaya tepki göstermeyen, pasif bireyler olabilirler (Ayyıldız, 2005). 1977'de yapılan bir araştırmada otoriter ailelerde yetişen çocukların yaratıcılıklarının düşük olduğu bulunmuştur (Doğan, 2013).

4.5.3. Koruyucu tutum

Aşırı koruyucu tutum çocuğun bir şey yapamayacağı düşüncesiyle onun yerine çocuğun yapabileceği şeyleri yapan, çocuğun düşman bir çevredeymiş gibi davranıldığı tutumdur (Bozyiğit ve Madran, 2018). Anne babanın çocuğa çok fazla özen gösterdiği ve gereğinden fazla kontrol edip koruduğu tutumdur. Aileler koruyucu tutumda sanki düşman bir çevreden çocuklarını korurlar. Aşırı özverili davranarak bu özverinin çocuk tarafından anlaşılmasını beklerler. Daha çok anne–çocuk ilişkisinde görülen koruyucu tutumun altında yatan neden annenin duygusal yalnızlığı ve mutsuzluğudur (Ayyıldız, 2005).

Aşırı koruyucu tutum gösteren anneler çocuklarının başına her an kötü bir şey gelecekmiş gibi davranarak kaygılanırlar. Bundan dolayı hem çocukları hem de kendilerinin kişilik gelişimleri baskılanır. Terleyip hasta olur kaygısıyla çocuğun istediği gibi oynamasına izin vermez. Aynı şekilde düşüp yaralanacak ya da kötü niyetli kişiler tarafından kaçırılacak korkusuyla sokakta oynamasına izin vermezler. Ergenlik döneminde de aşırı koruyucu davranarak baskı yaparlar. Bunların sonucu koruyucu tutumla büyüyen çocuklar kendi kendini yönetemeyen, güvensiz, diğer kişilere bağımlı bireyler olurlar. Hayatları boyunca bu bağımlılık sürebilir ve ileride eşiyle olan ilişkisinde, toplumsal ilişkilerde başarısızlıklar yaşayabilir (Ayyıldız, 2005).

Koruyucu tutumda anne babalar, çocuk adına kararlar verirler. Bu durumda çocukların bağımsızlıklarını engelleyerek, özellikle ilk 3 yılda kazandıkları yemek yeme, giyinme gibi temel alışkanlıklarını öğrenmelerini engellemektedirler (Kılınç ve Aral, 2016). Aşırı koruyucu anne babalar, çocuklarının yaşı kaç olursa olsun bütün zorluklarda çocuklarını korumaya çalışırlar ve büyük fedakârlık yaptıklarını düşünerek, çocuklarından bunun karşılığı olarak kendilerini dinlemelerini beklerler. Dinlemedikleri takdirde çok büyük tepkiler verirler. Bu şekilde çocuklar tek başına bir işi başaramayacaklarına inanarak, kendine güvensiz, pasif bir kişilik oluştururlar (Çakılcıoğlu, 2016). Ayrıca çocuklarının hata yapmasına izin vermeyerek, yaşamı öğrenmelerini engellerler (Tuzcuoğlu, 2004).

Çocuğun yaşına göre, kendi kendine yemek yemesine, üstünü giyinip soyunmasına, tuvaletini kendi yapmasına, arkadaşlarına gitmesine ve onları davet etmesine olanak sağlamak, çocuğun özerk bir kişi olarak yetişmesine, ileride sosyal,

girişimci bir kişi olmasını destekleyecektir (Doğan, 2013). Aşırı koruyucu aileler, “Yaşam zaten zor, bunu daha sonra zaten yaşayacak” söylemiyle, çocuğun yaşantısını kolaylaştırarak hayata hazırlıksız bırakmaktadır. Hayatta sevgi, sevinç, coşku gibi zevk veren duygular gibi üzüntü kaygı korku veren duygular da enerji doludur. Yaşamda bu duygularla karşılaşıldığında baş edebilmeyi öğrenmemek, bu duygulardan kaçmak veya bu duyguları bastırmak fiziksel hastalıklara dönüştürmeyi öğrenmek demektir (Ayyıldız, 2005).

Sonuç olarak, koruyucu tutumu benimseyen ailelerde yetişen çocuklar ileride çabuk mutsuz olan, inatçı, istediğini tutturana, ürkek bir birey olurlar ve ileride de benzer özellikte bir yetişkin olurlar (Ayyıldız, 2005).

4.5.4. Aşırı hoşgörülü tutum

Aşırı hoşgörülü tutum çocuğa limitsiz hak ve özgürlük veren, cezalandırmanın olmadığı, çocuğun bütün istek ve davranışlarını kabul eden bir tutumdur (Erkan, 2010; Kılınç ve Aral, 2016). İzin verici tutumda denetim düşük, tepkisellik yüksektir. Mümkün olduğunca az kural koyan aile, çocuklar kurallara uymasa dahi bir yaptırım uygulamaz (Ayyıldız, 2005). Çocukların yaptıkları bütün davranışlar hoşgörüle karşılanır. Çocukların yaptığı bazı davranışların da çocuğa yapmaması gerektiği söylenilmekten kaçınılarak davranışları çocukların düzenlemesi beklenir (Kılınç ve Aral, 2016).

Aşırı hoşgörülü tutuma genellikle orta yaş ve üstünde çocuk sahibi olan anne babalar ile kalabalık yetişkin grup içinde yetişen tek çocuklu ailelerde rastlanır. Çocuğun her türlü davranışı onaylanır. Kayıtsız şartsız davranışları kabul edilir. Çocuk ailede tek söz sahibi kişidir ve çocuk aileyi yönetir. Aşırı hoşgörülü tutumda bazen ihmale giden bir hoşgörü vardır (Ayyıldız, 2005; Doğan, 2013; Yavuzer, 2004). Çocuk merkezli bu ailelerde çocuklar tüm isteklerinin olmasını ister ve herkesin kendilerine sürekli hizmet etmelerini beklerler (Türkmen, 2018). Aşırı hoşgörülü anne babalar aynı zamanda çocuğa karşı sevecendirler. Bu tür ailelerde yetişen çocuklar istedikleri zaman televizyon seyrederek, istedikleri zaman yatar, istedikleri zaman yemek yer ve istedikleri zaman oyun oynamaya sokağa çıkabilirler. Toplumsal kurallara önem verilmez ve çocuğa öğretilmez. Kurallara uyulmadığı takdirde çocuğa yaptırım uygulanmaz. Çocukta bencillik, sorumsuz davranışlar ve asosyallik gelişebilir (Ayyıldız, 2005).

Aşırı hoşgörölü ailelerin çocukları herhangi bir ortamda ne yapacağını bilmeyen, söz dinlemeyen ve disiplinsiz çocuklar olarak hayata başlar daha sonra ilköğretimde kurallarla karşılaşınca hayal kırıklığına uğrayarak bu kurallara uyum sağlayamazlar (Ayyıldız, 2005). Ailenin aşırı hoşgörü ve şımartıcı tutumu ile büyüyen çocuk paylaşma, yardımlaşma gibi sosyal davranışları öğrenemeyen çocuk bencil biri haline gelir. Bundan dolayı da arkadaş grubu tarafından istenmeyen bir insan olur ve gruptan dışlanır (Türkmen, 2018). Erken çocukluk döneminde verilmesi gereken disiplinin verilmemesi nedeniyle ergenlik dönemine geldiklerinde ailelerin davranışlarına sınır çizmesi etkili olmaz (Ayyıldız, 2005). Aşırı hoşgörölü ailelerde yetişmiş çocuklar, doyumsuz birer yetişkin olurlar (Ayyıldız, 2005). Arzu ve isteklerini denetleyemedikleri için yakın ilişkilerinde ve sosyal hayatlarında sıkıntılar yaşarlar (Çakılcıoğlu, 2016).

4.5.5. İlgisiz ve kayıtsız tutum

İlgisiz tutum çocuğa yeteri kadar zamanın ayrılmadığı anne baba tutumudur. İzin verici tutum, çocuk merkezli, ilgi ve kabulün yüksek, kontrolün düşük olduğu çocuk yetiştirme tutumudur (Bozyiğit ve Madran 2018). İlgisiz ebeveyn tutumu tepkisellik ve denetimin düşük olduğu tutumdur. İlgisiz ebeveynler çocuk için az zaman ayırırlar. Çocuklarla olan ilişkilerini en aza indirir, çocuk için çok çaba harcamazlar. Çocuk ebeveynlerini rahatsız etmezse herhangi bir sıkıntı yoktur fakat çocuk ebeveynlerini rahatsız ederse çocuğa düşmanca tavır sergilerler. İlgisiz, kayıtsız tutumun olduğu ailelerde yetişen çocuklar, kendilerine yapılan düşmanca tavırlardan çok ilgisizliğe tepki göstermekte ve saldırganlık davranışları artmaktadır. Sorun çıkarmayan çocuklar, ilgi görmedikleri için bu çocuklar kötü davranışlar sergileyerek ilgi çekmeye çalışırlar (Ayyıldız, 2005). Çocuklar büyüdükçe aileyle olan çatışmaları artar ve aileden uzaklaşırlar. Bu tür ailelerde yetişen çocuklarda utangaçlık, dil bozuklukları, tırnak yeme, yalan söyleme ve psikomotor baş ağrıları görülebilir. Yapılan bazı araştırmalarda suç işleyen çocukların bu tür tutumla çocuk yetiştirilen ailelerde yetiştiği ortaya çıktığı belirlenmiştir (Ayyıldız, 2005).

4.5.6. Dengesiz ve kararsız tutum

Tutarsız tutum, anne ve babanın kendileriyle ya da birbirleriyle çeliştiği davranışlarda buldukları tutumdur (Bozyiğit, 2018). Dengesiz ve kararsız tutum, anne ve baba arasında görüş ayrılığının olması ya da anne veya babanın

davranışlarında değişkenliğin olmasıdır (Ayyıldız, 2005). Örnek olarak, çocuğun yanında ebeveynlerinin “çocuk konusunda” birbirlerini eleştirmeleri, birinin bir duruma olumlu yaklaşırken bir diğerinin olumsuz yaklaşımı, anne veya babadan herhangi birinin çocuğu kayırması verilebilir. Bunun dışında anne veya babanın kendi davranışlarındaki tutarsızlığa örnek verilecek olursa, çocuğuna söz dinletmeye çalışan annenin, istediği bir şeyi yaptırmak için önce yumuşak tonda konuştuğu sonra sesini yükselterek konuştuğu, çocuğun istediğini yapmaması üzerine dövdüğü ve bunun arkasından diz çöküp çocuktan özür dilediği bir davranış verilebilir. Böyle bir durumla karşılaşan çocuk nerede ve ne zaman hangi davranışı yapması gerektiğini anlayamaz ve davranışlarını anne ve babasının durumuna göre ayarlamaya çalışır (Ayyıldız, 2005; Doğan, 2013; Yavuzer, 2004).

Bir diğer örnek bir annenin bir gün yasaklayıp kızdığı bir davranışa, bir başka gün gülerak cevap vermesidir (Çakılcıoğlu, 2016). 3 yaşındaki kızının piyano çalmasını dinlenmiş ve sakin olduğu zaman ilginç bulup “uygun davranış” olarak kabul eden anne, yorgun ve uykusuz olduğunda aynı davranışı “uygun olmayan davranış” olarak kabul edebilir. Böyle durumda çocuk hangi davranışın uygun hangi davranışın uygun olmayan davranış kategorisine girdiğini anlayamaz. Çünkü davranış kategorize ederken davranışın özelliği değil, anne veya babanın ruh hali önemlidir. Çocuk yaptığı davranışın uygun davranış veya uygun olmayan davranış olmasına değil de davranış ne zaman yaparsam ceza almam diye düşünür (Ayyıldız, 2005; Doğan, 2013). Bu durumda önce çocukta huzursuzluk ve çatışmaların oluşumuna, daha sonra da dengesiz ve tutarsız yapının oluşmasına sebep olabilir (Ayyıldız, 2005).

Anne babanın birbirine uymayan eğitim anlayışı çocukta çatışmalara neden olabilmektedir (Türkmen, 2018). Ebeveynlerin tutarsız olması çocuğun kafasında uyumlu bir değerler sistemi oluşmasını önler, kendi kendileriyle ve ebeveynleriyle çatışmasına neden olmaktadır (Ayyıldız, 2005). Çocuğun ilerleyen yaşlarda birtakım sıkıntılar yaşamasına neden olur. Bu tür ailelerde yetişen çocuklar ergenlik çağlarında kişilik problemleri ve rol çatışması gibi sıkıntılar yaşayabilmektedirler (Türkmen, 2018). Bu sebeple ebeveynler hem kendi içlerinde hem de kendi aralarında tutarlı olmalıdırlar. Çocuğun gelişimine engel olmadan uyulması gereken kurallar ve sınırlamalar açıkça ifade edilmeli, bunlardan ödün verilmemelidir. Böylece çocuk neleri yapıp yapmayacağını ve nerede duracağını öğrenerek kendi

kafasında uyumlu bir değerler sistemi kurar. Ebeveynlerin tutarlı olması çocuğa denetim duygusu ve güven verecektir (Ayyıldız 2005).

Tutarsız bir tutumla yetiştirilen çocuklar üzerinde yapılan bir araştırmada, bu tutumla yetişen çocukların tutarlı tutumla yetişen çocuklar göre daha fazla saldırgan davranış gösterdikleri ve verilen cezaya daha fazla direnç gösterdikleri bulunmuştur. Ayrıca bu çocukların saldırgan davranışlarının kolay kolay değiştirilemeyeceği ortaya çıkmıştır (Doğan, 2013).

4.6. Anne Baba Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Anne–babanın bir arada olduğu ortam çocuk için en sağlıklı ortamdır. Çocuk doğduğu andan itibaren anne ve babayla yoğun iletişim içindedir ve çocuklarının bakımından sorumludurlar bundan dolayı ebeveynlerin olumlu ve sevgi dolu tutumları çocuklar açısından çok önemlidir (Şanlı, 2007). Ebeveynlerin birbirlerine karşı sevgi ve saygı içinde olmaları huzurlu, dengeli ve kendileriyle barışık olmalarının büyük ölçüde, çocuklarına uyguladıkları tutumların sağlıklı olmasında etkisi vardır (Ayyıldız, 2005). Anne baba tutumlarını birçok faktör etkilemektedir. Ebeveynlerin eğitim durumları, yaşları, sosyoekonomik durumları, kişilikleri, birbirleriyle olan ilişkileri, kendi anne babalarıyla olan ilişkileri gibi faktörler anne baba tutumlarına etki edebilmektedir (Çakılcıoğlu, 2016; Dinçer, 2008).

Yeterince olgun olmayan anne babalar; bazı durumlarda çocuklarına sert tepkiler verebilmekte ve şiddet uygulayabilmektedir. Çocukta bu tepkileri öğrenip bu şekilde davranabilmektedir ve dolayısıyla aile içi iletişimde bozulma ve çatışmalar olabilmektedir. Olgun anne babalar ise olumsuz durumlarda başarılı tutum ve davranışlarıyla daha sağlıklı çocuklar yetişmesine imkân sağlayabilmektedirler (Çakılcıoğlu, 2016).

Anne ve babanın kendi ebeveynleriyle olan ilişkileri; anne babanın çocuk yetiştirme tutumunu etkilemektedir. Kendi ebeveynleriyle kötü iletişim yaşayan anne babalar çocuklarına da olumsuz tutum ve davranışlar sergileyebilmektedir. Çocukken anne sevgisi görmemiş kişiler yetişkinlik döneminde hırçın ve katı olurlar veya kendi ebeveynlerinden görmedikleri ilişkileri yüzünden çocuklarına aşırı koruyucu davranabilirler. Örneğin ailesinden sevgi görmeyen bir ebeveyn aşırı koruyucu bir tutum içine girerek, kendi çocuğuna, çocukluğunda yoksun olduğu şeyi verebilir (Ayyıldız, 2005; Çakılcıoğlu, 2016).

Çocuk sayısının fazla olduğu aileler; ebeveynlerin çocuklarıyla olan iletişimleri azalmakta ve çocuklarına gösterdikleri sevgi ve ilgi bölünerek küçük çocuklarına aşırı koruyucu tutum, büyük çocuklarına ise ilgisiz tutum sergileyebilmektedirler. Yapılan bir araştırmaya göre 4 ve daha fazla çocuğu olan annelerin 1 ve 2 çocuğu olan annelere göre çocuklarına daha baskıcı tutum uyguladıkları bulunmuştur (Ayyıldız, 2005; Dinçer, 2008).

Çocukların cinsiyeti; anne baba tutumlarını etkileyebilmektedir. Kız ve erkek çocuklarının doğuştan gelen farklı yapıda olmaları veya ebeveynlerin kız ve erkek çocuk için farklı beklentide olmaları, erkek ve kız çocuklarının yetiştirilme tutumlarına etki edebilmektedir. Ebeveynler kültürel etmenlerin etkisiyle de kız ve erkek çocuklara farklı tutum sergileyebilmekte, kız çocuklara baskıcı ve otoriter tutum uygularken, erkek çocuklara hoşgörülü tutum uygulayabilmektedirler (Ayyıldız, 2005; Dinçer, 2008).

Doğum öncesindeki çocuğa dair beklentileri; ebeveyn tutumlarını etkileyebilmektedir. Doğan çocuğun anne babanın beklentilerine uymaması hayal kırıklığına yol açabilir ve çocuğu reddedebilirler (Çakılcıoğlu, 2016).

Ebeveynlerin meslekleri ve eğitim durumları; anne baba tutumlarını etkiler. Eğitim seviyesi yüksek olan anne babalar demokratik tutum sergilerken, eğitim seviyesi düşük olan anne babalar otoriter tutum sergilemektedir. Yapılan bir araştırmada liseyi bitiren annelerin ilkokulu bitiren annelere göre çocuklarına demokratik tutum uygulamaları daha yüksek görülmüştür (Ayyıldız, 2005; Çakılcıoğlu, 2016; Dinçer, 2008).

4.7. Hemşirelerin Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisi

Toplum sağlığının geliştirilmesi ve korunmasında, çocuk sağlığını koruma ve geliştirme oldukça önemlidir ve sorumluluk en başta ailede, daha sonra sağlık ekibi üyeleri ve toplumsal çevrededir. Aileler ve çocuklarla en fazla etkileşim içinde olan sağlık ekibi üyesi de çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireleridir (Aykanat ve Gözen, 2014).

08.03.2010 tarihli 27515 sayılı hemşirelik yönetmeliğine göre Sağlık Bakanlığı "Çocuk Sağlığı ve Hemşireliği" tanımını şu şekilde yapmıştır: "Pediatri Hemşiresi; Evrensel çocuk hakları ve profesyonel hemşirelik rolleri doğrultusunda 0-18 yaş arasındaki çocukların aile ve toplum içinde fiziksel, bilişsel, duygusal ve

sosyal yönden sağlıklı büyüme ve gelişmesi, hastalıklardan korunması ve sağlığının en üst düzeye çıkarılması; hastalandığında hasta çocuğun tedavisi, bakımı ve rehabilitasyonundan sorumlu hemşiredir” (Conk, 2013).

Ailenin sağlığa yönelik değer, tutum ve inançları ve sağlık uygulamaları çocuğu doğumdan itibaren etkiler. Bu sebeple, hemşire bakım vereceği çocuğu ve aileyi holistik yaklaşımla değerlendirmeli; ailenin güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olmalı, ailenin kullandığı baş etme metotlarını değerlendirmeli ve ailenin baş etmesine destek olmalıdır. “Çocuk sağlığı hemşireliğinde aile merkezli bakım; çocuk ve ailenin fiziksel, duygusal, sosyal, entelektüel, kültürel ve spiritüel yönlerden bir bütün olarak ele alındığı holistik/bütüncül bakım yaklaşımlarıdır” şeklinde tanımlanmıştır (Aykanat, 2014). Annelere, sevgi gösterip duygusal destek vererek veya çocuğun bakımına yardımcı olup çocuk bakımı konusunda önerilerde bulunarak sosyal destek verilebilir. Yapılan bir araştırmada anne ve babaların doğum sonrasında oluşan gerginliklerini düşük bildirenlerin, ailelerinden ya da hemşirelerden sosyal destek aldığı görülmüştür (Çakılcıoğlu, 2016). Yine yapılan bir başka çalışmada annelerin çocuk yetiştirme konusunda destek almaları, sahip oldukları bilgileri geliştirmeleri durumunda daha çok demokratik tutum sergiledikleri görülmüştür (Şanlı, 2007).

Sağlığı geliştirme, koruma ve gerektiği zaman uygun bakım sağlayan hemşirelerin, ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarında karşı karşıya geldiği sorunları çözebilmeyi öğrenmesi için danışmanlık ve eğitici rolleri önemlidir. Koruyucu sağlık hizmetlerinde görev yapan hemşireler; insanların kendi kişiliklerini geliştirmelerinde, aile fertlerinin kendi aralarındaki ilişkilerini düzenlemede, eğitim ve sağlık danışmanlığı yapmaktadır. Örneğin; ebeveynlere çocukluk dönemlerini hakkında bilgi verilerek çocuğun gelişimi ve eğitimine katkı sağlanır (Ayyıldız, 2005).

5. GEREÇ VE YÖNTEM

5.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu çalışma, annenin çocuk yetiştirme tutumuna evlilik uyumunun etkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı olarak yapılmıştır. Evli olan kadınlara “Evlilik Uyum Ölçeği” doldurularak evlilik uyumları belirlenmiştir. Aynı kadınların “Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği” kullanılarak çocuk yetiştirme durumları belirlenmiştir. Ayrıca evlilik uyumlarının çocuk yetiştirmeyi etkileyip etkilemediği karşılaştırılmıştır.

5.2. Araştırmanın Yapılacağı Yer ve Zaman

Araştırma, Mayıs-Eylül 2018 tarihleri arasında İstanbul Sağlık Müdürlüğü, Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne bağlı Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yürütüldü.

5.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

İstanbul Sağlık Müdürlüğü, Sağlık Bilimleri Üniversitesi'ne bağlı Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Polikliniğine gelen, 2-4 yaş arasında çocuğu olan, partneri ile birlikte yaşayan, çalışmaya katılmayı kabul eden kadınlar oluşturuldu. Örneklem seçimi için güç analizi yapıldı. Minimal örneklem büyüklüğü 176 olarak hesaplandı. Daha önce yapılan benzer çalışmalar da baz alınarak yapılan Power analizi (G*Power 3.1.9.2) sonucunda; küçük büyüklükte bir etki büyüklüğü için $\Delta:0,30$ olarak aldığımızda Power: 0,80, $\beta:0,20$ ve $\alpha:0,05$ için tespit edilen örneklem sayısı minimum 176 birey olmak olarak saptandı ve bu araştırma 176 anneden oluşturuldu (Cohen, 1988).

Δ : Etki büyüklüğü (Effect Size) (Etki büyüklüğü küçüldükçe örneklem sayısı artar).

Çalışmaya Alınma ve Dışlanma Kriterleri

Alınma kriterleri

- ✓ Çalışmaya katılmayı kabul etmesi.
- ✓ Partneriyle birlikte yaşıyor olması.
- ✓ 2-4 yaş arası çocuğunun olması.
- ✓ Türkçe konuşuyor olması.

- ✓ Sağlıklı çocuğun olması.

Dışlanma kriterleri

- ✓ İletişim kurulamayacak durumda olması.
- ✓ Bekar, boşanmış olması.

5.4. Araştırma Soruları

- ✓ Tanıtıcı özellikler çocuk yetiştirme tutumunu etkiler mi?
- ✓ Evlilik uyumu, çocuk yetiştirme tutum düzeyini artırır mı?
- ✓ Tanıtıcı özellikler evlilik uyumunu etkiler mi?

5.5. Veri Toplama Yöntemleri

Araştırma, literatürden yararlanılarak hazırlanan “Tanıtıcı Bilgi Formu (EK-2)”, “Evlilik Uyum Ölçeği” (EK-3) ve “Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği” (EK-4)” kullanılarak yapıldı. Veriler araştırmacı tarafından toplandı. S.B.Ü. Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi çocuk polikliniğine başvuran ya da 2-4 yaş arası çocuğun herhangi bir bölüme yatış yapılan çalışmaya katılmayı kabul eden annelere, partneri ile birlikte yaşayan kadınlara araştırma hakkında detaylı bilgi verilerek ve “Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu” (EK-1) ile onamları alındıktan sonra sorular soruldu.

5.6. Veri Toplama Araçları

5.6.1. Tanıtıcı Bilgi Formu (EK-2)

Tanıtıcı Bilgi Formu; kadının ve eşinin demografik ve sağlık durumu, ailevi özellikler ve obstetrik özellikler ile ilgili literatürden yararlanılarak araştırmacılar tarafından 42 sorudan oluşmaktadır (Güren, 2017).

5.6.2. Evlilik Uyum Ölçeği (EK-3)

“Evlilik Uyum Ölçeği”, Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen evliliğin niteliğini ölçen 15 maddelik bir ölçektir. Hunt’ın (1978) ve Freeston ile Plechaty’nin (1997) puanlama sistemleri doğrultusunda, ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği Tutarel-Kışlak (1999) tarafından yapılmıştır. Ölçekte puanlar uyumsuzluktan uyumluluğa doğru artmaktadır. Ölçeğin evlilik problemleri olan ve olmayan eşleri anlamlı düzeyde ayırt edebildiği bulunmuştur. Evlilik uyum ölçeği, bir genel uyum sorusu, sekiz genel anlaşma alanlarını ölçen soru ile çatışma çözme,

güven gibi ilişki tarzı altı soruyu içermektedir. Evlilik Uyum Ölçeği'nde 43 puan kesme noktası olarak belirlenmiş olup 43 puan evlilik uyumunun yüksek; 43 puanın altında kalanların ise evlilik uyumları düşük olarak değerlendirilmektedir. Toplam alınabilecek ölçek puanı 58'dir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.90 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada Cronbach's Alpha değeri 0.87 olarak bulundu (Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006; Tutarel-Kışlak, 1999; Çoban ve ark., 2008).

Ölçekte Hunt'un (1987) puanlamasına göre alınabilecek toplam puan 60 olarak hesaplanmıştır. Fakat Freeston ve Plechaty'nin (1997) önerileri doğrultusunda 10. ve 12. maddelerin puanlaması değiştirilerek toplamda alınabilecek puan 58 olarak belirlenmiştir. Toplamda 15 maddeden oluşan ölçeğin puanlaması maddelere göre değişim göstermektedir. 1. madde için puanlama 0,1,2,3,4,5,6 şeklinde; 2-9. maddeler için 5,4,3,2,1/0 şeklinde; 10. madde için 0,0,1 şeklinde; 11. madde için 3,2,1,0 puan; 12. madde için anlaşmazlık durumunda 0, dışarıda bir şeyler yapmak veya evde oturmak ifadeleri için 1 puan; 13. madde için 0,1,2,3 puan; 14. madde için 2,1,0 puan; 15. madde için 0,1,2,2 puan şeklinde ölçek puanlaması son biçimini almıştır (Tutarel-Kışlak, 1999, s.52-53).

5.6.3. Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği (EK-4)

Kılınç ve Aral tarafından 2016 yılında "Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği"nin geliştirilmesi, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Erken çocukluk döneminde çocukları olan ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutum ve davranışlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilen ölçek 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin puanlaması 1 ile 4 arasındadır. Dörtlü likert tipte oluşturulan ölçekte yer alan her maddenin karşısında "her zaman" dört,"sık sık" üç, "bazen" iki, "hiçbir zaman" 1 puanla değerlendirilmektedir. Demokratik (12,16,19,20,22,25), otoriter (2,4,6,8,15,23), koruyucu (1,10,13,17,21) ve aşırı hoşgörülü tutum (3,5,7,9,11,14,18,24) olmak üzere 4 alt boyuttan oluşan ölçme aracının her alt boyutundan alınacak puanın yüksekliği o boyutun içerdiği özelliklerinde yüksek olduğunu göstermektedir. "Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği"nin Cronbach's Alpha değerinin alt boyutlarında 0.71.25-0.74.42 arasında değiştiği belirtilmiştir. Test tekrar test sonuçları incelendiğinde alt boyutlara ait ölçümlerde korelasyon katsayısının 0.94-0.98 arasında değiştiği bulunmuştur. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach's Alpha değeri alt boyutlarında 0.57-0.69 arasında değiştiği bulundu.

5.7. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov analizi ile test edilmiştir.

5.7.1. Kolmogorov-Smirnov Normal Dağılım Testi

	Evlilik uyumu	Demokratik tutum	Otoriter tutum	Koruyucu tutum	Aşırı hoşgörülü tutum
N	176	176	176	176	176
Kolmogorov-Smirnov Z	1,214	1,036	1,136	0,921	0,847
P	,078	,102	,071	,116	,149

Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır ($p>0,05$). İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Araştırmanın sürekli değişkenleri arasında pearson korelasyon ve regresyon analizi uygulanmıştır.

5.8. Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın gerçekleştirilmesi için Biruni Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu izni (EK-5) alındı (Karar no: 2018/13-8, Tarih: 26 Şubat 2018). Çalışmanın istenen merkezde yapılabilmesi için İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü Sağlık Geliştirilmesi Birimi tarafından izin (EK-6) alındı (Sayı: 16867222-604.01.01/1831, Tarih: 31 Mayıs 2018).

Araştırmaya katılan gönüllülere araştırmanın amacı, elde edilen verilerin gizli kalacağı ve paylaşılmayacağı açıklanarak Gönüllü Onam Formu (EK-2) imzalatılarak araştırmaya dâhil edildi.

5.9. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın kapsamı, İstanbul Sağlık M¼d¼rl¼ę¼, Sağlık Bilimleri ¼niversitesi'ne bağlı Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesine gelen, 2-4 yaş arasında çocuğu olan, partneri ile birlikte yaşayan, çalışmaya katılmayı kabul eden 176 annenin verdiği cevaplar ve araştırmada kullanılmış olan ‘Evlilik Uyum ¼leęi’ ile ‘ocuk Yetiştirme Tutum ¼leęi’nin ¼lt¼ę¼ ¼zellikler ile sınırlıdır.

6. BULGULAR

Annenin çocuk yetiştirme tutumuna evlilik uyumunun etkisini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada elde edilen bulgular dört bölümde sunuldu. Birinci bölümde, annelerin, eşlerin ve çocukların tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulguları; ikinci bölümde annelerin evlilik uyumlarına ve çocuk yetiştirme tutumlarına ilişkin bulguları; üçüncü bölümde evlilik uyumunun tanıtıcı özelliklere göre karşılaştırması; dördüncü bölümde çocuk yetiştirme tutumlarının tanıtıcı özelliklere göre karşılaştırması yer almaktadır.

6.1. Tanıtıcı Özelliklere İlişkin Bulgular

6.2. Annelerin Evlilik Uyumlarına ve Çocuk Yetiştirme Tutumlarına İlişkin Bulgular

6.3. Evlilik Uyumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulgular

6.4. Çocuk Yetiştirme Tutumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulgular

6.1. Tanıtıcı Özelliklere İlişkin Bulgular

Bu bölümde, annelerin demografik özellikleri, eşlerin demografik özellikleri, ailevi özellikler ve obstetrik özelliklerinin dağılımı tablolar şeklinde yer almaktadır.

6.1.1. Annelerin demografik özelliklerinin dağılımı (N=176)

Özellikler	n	%	
Anne yaşı	25 yaş ve altı	16	9,2
	26-30	56	31,8
	31-35	55	31,2
	36 ve üzeri	49	27,8
Doğum yeri	Marmara Ege ve Akdeniz Bölgesi	94	53,4
	İç, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	44	25,0
	Karadeniz Bölgesi ve Yurtdışı	38	21,6
Yaşamını en uzun geçirdiği yer	Köy ve kasaba	26	14,8
	Şehir	57	32,4
	Büyük şehir	93	52,8
Eğitim durumu	İlkokul ve altı	27	15,4
	Ortaokul	21	11,9
	Lise	44	25,0
	Üniversite ve üstü	84	47,7
Meslek	Ev hanımı	70	39,8
	Çalışan	106	60,2
Sosyal güvence durumu	Var	142	80,7
	Yok	34	19,3
Evlenme yaşı	15-20	44	25,0
	21-25	69	39,2
	26 ve üzeri	63	35,8
Kronik hastalık durumu	Yok	158	89,8
	Var	18	10,2
Sürekli kullanılan ilaç durumu	Yok	157	89,2
	Var	19	10,8
Sigara kullanma durumu	Yok	132	75,0
	Var	44	25,0
Alkol kullanma durumu	Yok	168	95,5
	Var	8	4,5

Tablo 6.1.1’de annelerin demografik özelliklerinin dağılımı yer almaktadır. Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun, 26-35 yaş (%63) aralığında olduğu, eğitimlerinin üniversite ve üstü (%47,7) olduğu, %60,2 sinin çalıştığı, 21-25 yaşında (%39,2) evlendiği bulundu. Annelerin %10,2’sinin kronik hastalığının olduğu ve %10,8’inin sürekli ilaç kullandığı, %25’inin sigara kullandığı bulundu.

6.1.2. Eşlerin demografik özelliklerinin dağılımı (N=176)

Özellikler		n	%
Eşin yaşı	30 ve altı	31	17,7
	31-35	63	35,8
	36-40	52	29,5
	41 ve üzeri	30	17,0
Eşin doğum yeri	Marmara Ege ve Akdeniz Bölgesi	81	46,0
	İç, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi	53	30,1
	Karadeniz Bölgesi ve Yurtdışı	42	23,9
Eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer	Köy ve kasaba	20	11,3
	Şehir	58	33,0
	Büyük şehir	98	55,7
Eşin eğitim durumu	İlkokul ve altı	29	16,6
	Ortaokul	21	11,9
	Lise	52	29,5
	Üniversite ve üstü	74	42,0
Eşin mesleği	İşsiz	6	3,4
	Çalışan	168	95,5
	Emekli	2	1,1
Eşin sosyal güvence durumu	Var	165	93,8
	Yok	11	6,2
Eşin evlenme yaşı	25 ve altı	68	38,7
	26-30	74	42,0
	31 ve üzeri	34	19,3
Eşin kronik hastalık durumu	Yok	159	90,3
	Var	17	9,7
Eşin sürekli kullanılan ilaç durumu	Yok	159	90,3
	Var	17	9,7
Eşin sigara kullanma durumu	Yok	94	53,4
	Var	82	46,6
Eşin alkol kullanma durumu	Yok	151	85,8
	Var	25	14,2

Tablo 6.1.2’de eşlerin demografik özelliklerinin dağılımı yer almaktadır. Araştırmaya katılan eşlerin çoğunluğunun, 31-40 yaş (%65,3) aralığında olduğu, eğitimlerinin üniversite ve üstü (%42) olduğu, %95,5’inin çalıştığı, 26-30 yaşında (%42) evlendiği bulundu. Eşlerin %9,7’sinin kronik hastalığının olduğu ve sürekli ilaç kullandığı, %46,6’sının sigara kullandığı, %14,2’sinin ise alkol kullandığı bulundu.

6.1.3. Ailevi özelliklerin dağılımı (N=176)

Özellikler		n	%
Medeni durum	Yok	5	2,8
	Var	171	97,2
Evlenme biçimi	Görücü usulü	27	15,4
	Tanışıp anlaşarak	138	78,4
	Yakın akraba	11	6,2
Aile tipi	Çekirdek aile	150	85,2
	Geniş aile	26	14,8
Algılanan ekonomik düzey	İyi	49	27,9
	Orta	119	67,6
	Kötü	8	4,5
Evlilik süresi	5 yıl ve altı	60	34,1
	6-10 yıl	70	39,8
	11-15 yıl	27	15,3
	16 yıl ve üzeri	19	10,8

Tablo 6.1.3’de ailevi özelliklerin dağılımı yer almaktadır. Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun (%97,2) resmi nikâhının olduğu bulundu. Evlenme biçimi olarak %78,4’ü tanışıp anlaşarak, %15,3’ü görücü usulü olduğu, %6,2’si yakın akraba olduğu, büyük çoğunluğun (%85,2) çekirdek aile olduğu saptandı. Annelerin büyük çoğunluğunun ekonomik düzeyinin orta (%67,6) olduğu ve 73,9’unun evliliğinin 10 yıl ve altı olduğu bulundu.

6.1.4. Obstetrik özelliklerin dağılımı (N=176)

Özellikler		n	%
Gebelik sayısı	1	69	39,2
	2	62	35,2
	3 ve üzeri	45	25,6
Doğum sayısı	1	87	49,4
	2	59	33,5
	3 ve üzeri	30	17,1
Doğum şekli	Normal doğum	57	32,4
	Sezaryan doğum	107	60,8
	Normal ve sezaryan doğum	12	6,8
Düşük sayısı	Yok	142	80,7
	1 ve üzeri	34	19,3
İsteyerek küretaj yapma sayısı	Yok	170	96,6
	1 ve üzeri	6	3,4
İki-dört yaş 1. çocuk yaşı	2,0	41	23,3
	2,5	29	16,5
	3,0	34	19,3
	3,5	19	10,8
	4,0	53	30,1
İki-dört yaş 2. çocuk yaşı	,0	167	94,9
	2,0	7	4,0
	2,5	1	0,5
	4,0	1	0,6

Tablo 6.1.4’de obstetrik özelliklerin dağılımı yer almaktadır. Araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun %74,4’ünün bir veya iki gebelik yaşadığı, %82,9’unun bir veya iki çocuk sahibi olduğu, %60,8’inin sezaryan doğum yaptığı saptandı. Annelerin %19,3’ünün 1 ve daha fazla sayıda düşük yaptığı, %3,4’ünün isteyerek küretaj yaptırdığı bulundu. Araştırmaya katılan annelerin ilk çocuklarının yaşlarının çoğunluğunun iki (%23,3) veya dört (30,1) olduğu, ikinci çocuklarının %94,9 unun bir yaş altı olduğu bulundu.

6.2. Annelerin Evlilik Uyumlarına ve Çocuk Yetiştirme Tutumlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, evlilik uyumu puan ortalaması ve çocuk yetiştirme tutumu puan ortalamaları, evlilik uyumu ve çocuk yetiştirme tutumu puanları arasında korelasyon analizi ve evlilik uyumunun demokratik, otoriter, koruyucu ve aşırı hoşgörülü tutum üzerine etkisine ilişkin bulgular tablolar şeklinde yer almaktadır.

6.2.1. Evlilik uyumu puan ortalaması (N=176)

	Ort ± SS	Min.	Max.
Evlilik Uyumu	43,546± 8,544	15,000	58,000

6.2.1. 'de, evlilik uyumu puan ortalaması yer almaktadır. Annelerin “evlilik uyumu” ortalaması 43,546±8,544 olarak saptandı.

6.2.2. Çocuk yetiştirme tutumu puan ortalamaları (N=176)

	Ort±SS	Min.	Max.
Demokratik	19,063±3,350	8,000	24,000
Otoriter	11,176±2,760	6,000	22,000
Koruyucu	15,597±4,070	7,000	26,000
Aşırı hoşgörülü	10,813±2,441	6,000	18,000

6.2.2. 'de çocuk yetiştirme tutumu puan ortalamaları yer almaktadır. Annelerin “demokratik” tutum ortalaması 19,063±3,350, “otoriter” tutum ortalaması 11,176±2,760, “koruyucu” tutum ortalaması 15,597±4,070, “aşırı hoşgörülü” tutum ortalaması 10,813±2,441 olarak bulundu.

6.2.3. Evlilik uyumu ve çocuk yetiştirme tutumu puanları arasında korelasyon analizi (N=176)

		Evlilik Uyumu	Demokratik	Otoriter	Koruyucu	Aşırı Hoşgörülü
Evlilik uyumu	r	1,000				
	p	0,000				
Demokratik	r	0,256	1,000			
	p	0,001**	0,000			
Otoriter	r	-0,080	-0,149	1,000		
	p	0,290	0,048*	0,000		
Koruyucu	r	-0,056	-0,071	0,442	1,000	
	p	0,462	0,351	0,000**	0,000	
Aşırı hoşgörülü	r	-0,033	-0,183	0,338	0,478	1,000
	p	0,662	0,015*	0,000**	0,000**	0,000

r= Pearson korelasyon katsayısı *<0,05 **<0,01

6.2.3.'de evlilik uyumu ve çocuk yetiştirme tutumu puanları arasında korelasyon analizi yer almaktadır. Evlilik uyumu, çocuk yetiştirme tutumunun alt boyutu demokratik, otoriter, koruyucu, aşırı hoşgörülü boyutları arasında korelasyon analizleri incelendiğinde;

“Demokratik” tutum ile “evlilik uyumu” (r=0,256; p=0,001) puanları arasında zayıf düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu bulundu (p<0,01).

“Otoriter” tutum ile “demokratik” (r=-0,149; p=0,048) tutum puanları arasında zayıf düzeyde negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptandı (p<0,05).

“Koruyucu” ile “otoriter” (r=0,442; p=0,000) tutum puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlendi (p<0,01).

“Aşırı hoşgörülü” ile “demokratik” (r=-0,183; p=0,015) tutum puanları arasında zayıf düzeyde negatif yönde; “otoriter” (r=0,338; p=0,000) ve “koruyucu” (r=0,478; p=0,000) tutum puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptandı (p<0,01).

Diğer değişkenler arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı (p>0,05).

6.2.4. Evlilik uyumunun demokratik, otoriter, koruyucu ve aşırı hoşgörülü tutum üzerine etkisi (N=176)

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model	R ²
Demokratik	Sabit	14,686	11,519	0,000		^a (p)	
	Evlilik uyumu	0,101	3,498	0,001	12,235	0,001**	0,060
Otoriter	Sabit	12,304	11,358	0,000			
	Evlilik uyumu	-0,026	-1,061	0,290	1,126	0,290	0,001
Koruyucu	Sabit	16,753	10,473	0,000			
	Evlilik uyumu	-0,027	-0,737	0,462	0,543	0,462	0,003
Aşırı hoşgörülü	Sabit	16,753	10,473	0,000			
	Evlilik uyumu	-0,009	-0,438	0,662	0,191	0,662	0,005

^aTek yönlü (One way) Anova testi **<0,01

6.2.4.'de evlilik uyumunun demokratik, otoriter, koruyucu ve aşırı hoşgörülü tutum üzerine etkisi yer almaktadır. “Evlilik uyumu” ile “demokratik” tutum arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bulundu (F=12,235; p=0,001) (p<0,01). Demokratik düzeyindeki toplam değişim %6 oranında evlilik uyumu tarafından açıklanmaktadır (R²=0,060). Evlilik uyumu demokratik tutum düzeyini arttırmaktadır (β =0,101).

“Evlilik uyumu” ile “otoriter” tutum (F=1,126; p=0,290), “koruyucu” tutum (F=0,543; p=0,462) ve “aşırı hoşgörülü” tutum (F=0,191; p=0,662) arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı.

6.3. Evlilik Uyumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırması

Bu bölümde, evlilik uyumunun annelerin ve eşlerin demografik özelliklerine, ailevi özelliklere ve obstetrik özelliklere göre karşılaştırması tablolar şeklinde yer almaktadır.

6.3.1. Evlilik uyumunun annelerin demografik özelliklerine göre karşılaştırması (N=176)

Özellikler		n	Ort±SS	F	^a p
Anne yaşı	25 yaş ve altı	16	41,250±11,434	0,891	0,447
	26-30	56	43,589±7,512		
	31-35	55	44,800±7,828		
	36 ve üzeri	49	42,837±9,362		
Doğum yeri	Marmara	71	44,747±8,150	1,320	0,251
	Ege	13	42,154±5,699		
	Akdeniz	10	48,400±7,168		
	İç Anadolu	17	43,000±10,350		
	Doğu Anadolu	13	40,385±6,063		
	Güneydoğu Anadolu	14	42,000±8,530		
	Karadeniz	36	42,667±9,526		
Yaşamını en uzun geçirdiği Yer	Köy ve kasaba	26	40,769±8,339	1,623	0,200
	Şehir	57	44,070±7,243		
Yer	Büyük şehir	93	44,000±9,245		
Eğitim durumu	İlk Okul ve Altı	27	41,556±10,301	2,055	0,108
	Ortaokul	21	40,905±10,049		
	Lise	44	43,205±8,607		
	Üniversite ve üstü	84	45,024±7,256		
Evlenme yaşı	15-20	44	42,523±11,059	2,298	0,104
	21-25	69	42,522±7,295		
	26 ve üzeri	63	45,381±7,585		
				t	^b p
Meslek	Ev Hanımı	70	43,029±9,231	-0,651	0,516
	Çalışan	106	43,887±8,086		
Sosyal güvence durumu	Var	142	44,247±7,638	2,250	0,082
	Yok	34	40,618±11,265		
Kronik hastalık durumu	Yok	158	43,424±8,789	-0,557	0,578
	Var	18	44,611±6,070		
Sürekli kullanılan ilaç durumu	Yok	157	43,866±8,476	1,436	0,153
	Var	19	40,895±8,875		
Sigara kullanma durumu	Yok	132	43,970±8,601	1,142	0,255
	Var	44	42,273±8,337		
Alkol kullanma durumu	Yok	168	43,560±8,569	0,100	0,921
	Var	8	43,250±8,548		

^aTek yönlü (One way) Anova testi

^bStudent t testi

6.3.1.'de evlilik uyumunun annelerin demografik özelliklerinin göre karşılaştırması yer almaktadır. Annelerin evlilik uyumu puanları anne yaşı, doğum yeri, yaşamını en uzun geçirdiği yer, eğitim durumu, meslek, sosyal güvence durumu, evlenme yaşı, kronik hastalık durumu, sürekli kullanılan ilaç durumu, sigara ve alkol kullanımı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı ($p>0,05$).

Tablo 6.3.2. Evlilik uyumunun eşlerin demografik özelliklerine göre karşılaştırması (N=176)

		n	Ort±SS	F	^a p
Eşin yaşı	1-30 ve altı	31	41,355±10,058	2,752	0,044*
	2-31-35	63	45,064±7,098		
	3-36-40	52	44,615±7,309		
	4-41 ve üzeri	30	40,767±10,679		
PostHoc=2>1, 2>4, 3>4					
Eşin doğum yeri	Marmara	61	45,344±6,565	1,382	0,225
	Ege	8	42,375±6,255		
	Akdeniz	12	46,667±6,065		
	İç Anadolu	21	43,619±11,102		
	Doğu Anadolu	16	41,250±7,585		
	Güneydoğu Anadolu	16	42,438±11,877		
	Karadeniz	39	41,436±9,400		
Eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer	Köy ve kasaba	20	42,450±7,654	0,276	0,759
	Şehir	58	44,069±7,115		
Eşin eğitim durumu	1-İlk okul ve altı	29	38,621±10,335	6,036	0,001**
	2-Ortaokul	21	43,524±7,580		
	3-Lise	52	42,692±8,510		
	4-Üniversite ve üstü	74	46,081±7,144		
^cPostHoc=2>1, 3>1, 4>1, 4>3					
Eşin evlenme yaşı	25 ve altı	68	43,779±9,275	0,073	0,929
	26-30	74	43,541±7,869		
	31 ve üzeri	34	43,088±8,670		
t ^bp					
Eşin sosyal güvence durumu	Var	165	43,903±8,357	2,173	0,031*
	Yok	11	38,182±9,928		
Eşin kronik hastalık durumu	Yok	159	43,604±8,496	0,276	0,783
	Var	17	43,000±9,240		
Eşin sürekli kullanılan ilaç durumu	Yok	159	43,830±8,513	1,355	0,177
	Var	17	40,882±8,630		
Eşin sigara kullanma durumu	Yok	94	45,447±8,171	3,246	0,001**
	Var	82	41,366±8,489		
Eşin alkol kullanma durumu	Yok	151	43,960±8,303	1,590	0,114
	Var	25	41,040±9,689		

^aTek yönlü (One way) Anova testi

^bStudent t testi

^cScheffe testi

*<0,05

**<0,01

Tablo 6.3.2.'de evlilik uyumunun eşlerin demografik özelliklerine göre karşılaştırması yer almaktadır. Annelerin evlilik uyum puanlarında eşin yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu (F=2,752; p=0,044).

Annelerin, eşinin yaşı 31-35 olanların evlilik uyum puanları, yaşı 30 ve altı olanların ile 41 ve üzeri olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Ayrıca eşin yaşı 36-40 olanların evlilik uyum puanları eşin yaşı 41 ve üzeri olanların evlilik uyum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

Annelerin evlilik uyum puanları eşin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=6,036$; $p=0,001$) ($p<0,05$). Eşin eğitim durumu ortaokul, lise ve üniversite ve üstü olanların evlilik uyumu puanlarının, ilkokul ve altı olanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Aynı şekilde eşin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların evlilik uyumu puanları da lise olanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

Eşi sosyal güvenceye sahip olanların evlilik uyumu puanları, sosyal güvenceye sahip olmayanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($t=2,173$; $p=0,031$). Eşi sigara kullanmayanların evlilik uyumu puanları, sigara kullananların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($t=3,246$; $p=0,001$).

Annelerin evlilik uyumu puanları, eşin kronik hastalık durumu, sürekli ilaç kullanma durumu, eşin alkol kullanma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$).

Tablo 6.3.3. Evlilik uyumunun ailevi özelliklere göre karşılaştırması (N=176)

		n	Ort±SS	F	^ap
Evlenme biçimi	Görücü usulü	27	44,482±9,870	1,832	0,163
	Tanışıp anlaşarak	138	43,732±7,957		
	Yakın akraba	11	38,909±11,423		
Evlilik süresi	5 yıl ve altı	60	44,117±7,678	1,141	0,334
	6-10 yıl	70	43,757±8,818		
	11-15 yıl	27	44,111±8,724		
	16 yıl ve üzeri	19	40,158±9,731		
Aile Tipi	Çekirdek Aile	150	43,960±8,269	1,552	0,122
	Geniş Aile	26	41,154±9,825		
Algılanan ekonomik düzey	İyi	49	45,327±9,236	1,727	0,086
	Orta ve kötü	127	42,858±8,197		

^aTek yönlü (One way) Anova testi^bStudent t testi

Tablo 6.3.3’de evlilik uyumunun ailevi özelliklere göre karşılaştırması yer almaktadır. Annelerin evlilik uyumu puanları evlenme biçimi, aile tipi, algılanan ekonomik düzey, evlilik süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$).

Tablo 6.3.4. Evlilik uyumunun obstetrik özelliklere göre karşılaştırması (N=176)

		n	Ort±SS	F	^Ap
Gebelik sayısı	1	69	44,174±7,052	0,392	0,676
	2	62	43,436±9,656		
	3 ve üzeri	45	42,733±9,106		
Doğum sayısı	1	87	43,241±8,245	0,813	0,445
	2	59	44,610±8,385		
	3 ve üzeri	30	42,333±9,707		
Doğum şekli	Normal doğum	57	44,579±9,231	0,712	0,492
	Sezaryan doğum	107	42,935±8,071		
	Normal ve sezaryan doğum	12	44,083±9,510		
				t	^Bp
Düşük Sayısı	Yok	142	44,162±7,970	1,972	0,050*
	1 ve üzeri	34	40,971±10,356		
İsteyerek küretaj yapma sayısı	Yok	170	43,641±8,203	0,790	0,695
	1 ve üzeri	6	40,833±16,485		

^aTek yönlü (One way) Anova testi^bStudent t testi

*<0,05

Tablo 6.3.4.'de evlilik uyumunun obstetrik özelliklere göre karşılaştırması yer almaktadır. Annelerin evlilik uyumu puanları gebelik sayısı, doğum sayısı, doğum şekli, isteyerek küretaj yaptırma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı ($p>0,05$). Düşük yapmayanların evlilik uyumu puanları, düşük yapanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

6.4. Çocuk Yetiştirme Tutumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, çocuk yetiştirme tutumunun annelerin ve eşlerin demografik özelliklerine, ailevi özelliklere ve obstetrik özelliklere göre karşılaştırması tablolar şeklinde yer almaktadır.

6.4.1. Çocuk yetiştirme tutumunun annelerin demografik özelliklerine göre karşılaştırması (N=176)

Demografik Özellikler	n	Demokratik Tutum	Otoriter Tutum	Koruyucu Tutum	Aşırı Hoşgörülü Tutum
Anne yaşı		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
25 yaş ve altı	16	19,063±3,991	11,625±3,263	17,563±4,980	11,438±2,337
26-30	56	19,482±3,197	10,875±2,443	15,643±4,214	10,536±2,717
31-35	55	18,873±3,266	11,164±3,084	14,709±3,933	10,527±1,942
36 ve üzeri	49	18,796±3,452	11,388±2,589	15,898±3,549	11,245±2,610
		F=0,451; ^a p=0,717	F=0,455; ^a p=0,714	F=2,256; ^a p=0,084	F=1,361; ^a p=0,557
Doğum yeri					
Marmara	71	19,549±3,307	10,901±2,884	15,169±4,039	10,718±2,313
Ege	13	18,846±3,132	10,308±2,428	14,539±3,950	10,154±2,703
Akdeniz	10	19,000±3,621	10,500±2,677	16,700±3,164	10,800±2,348
İç Anadolu	17	18,941±3,191	12,000±2,806	17,412±2,451	10,471±2,154
Doğu Anadolu	13	19,769±2,713	11,231±2,555	16,462±4,446	10,385±2,902
Güneydoğu Anadolu	14	16,929±4,714	13,286±2,920	16,714±5,180	12,071±2,433
Karadeniz	36	18,944±3,042	11,028±2,348	15,028±4,319	11,083±2,634
		F=1,319; ^a p=0,251	F=2,144; ^a p=0,051	F=1,359; ^a p=0,234	F=0,981; ^a p=0,440
Yaşamını en uzun geçirdiği yer					
1-Köy ve kasaba	26	18,000±4,069	12,423±2,996	16,808±4,783	12,462±2,404
2-Şehir	57	18,895±3,217	11,421±2,686	15,667±3,724	10,281±2,426
3-Büyük şehir	93	19,462±3,171	10,677±2,634	15,215±4,035	10,677±2,285
		F=2,066; ^a p=0,130	F=4,574; ^ap=0,012*	F=1,579; ^a p=0,209	F=8,024; ^ap=0,000**
PostHoc=			1>3		1>2, 1>3
Eğitim Durumu					
1-İlk okul ve altı	27	18,037±4,544	12,815±3,431	16,630±4,829	11,926±2,759
2-Ortaokul	21	17,810±3,868	12,333±2,536	15,714±4,787	10,810±2,482
3-Lise	44	18,841±2,901	11,136±2,611	16,023±4,348	11,046±2,632
4-Üniversite ve üstü	84	19,821±2,808	10,381±2,333	15,012±3,392	10,333±2,108
		F=3,463; ^ap=0,018*	F=7,475; ^ap=0,000**	F=1,332; ^a p=0,266	F=3,201; ^ap=0,025*
PostHoc=		4>1, 4>2	1>3, 1>4, 2>4		1>4
Meslek					
Ev hanımı	70	18,257±3,847	11,900±3,093	16,300±4,620	11,329±2,636
Çalışan	106	19,594±2,874	10,698±2,415	15,132±3,610	10,472±2,252
		t=-2,635; ^bp=0,014*	t=2,886; ^bp=0,007**	t=1,877; ^b p=0,077	t=2,307; ^bp=0,027*

Tablo 6.4.1. Devamı					
Demografik Özellikler	n	Demokratik Tutum	Otoriter Tutum	Koruyucu Tutum	Aşırı Hoşgörülü Tutum
Sosyal güvence durumu		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Var	142	19,338±3,160	10,782±2,450	15,310±3,907	10,662±2,405
Yok	34	17,912±3,895	12,824±3,362	16,794±4,558	11,441±2,525
		t=2,256; ^b p=0,025	t=-4,040; ^b p=0,002	t=-1,925; ^b p=0,057	t=-1,681; ^b p=0,095
Evlenme yaşı					
1-15-20	44	19,432±3,266	11,773±2,964	15,568±4,417	10,864±2,906
2-21-25	69	19,116±3,608	11,406±2,917	15,812±4,198	11,015±2,392
3-26 ve üzeri	63	18,746±3,131	10,508±2,306	15,381±3,713	10,556±2,139
		F=0,554; ^a p=0,575	F=3,190; ^ap=0,044*	F=0,184; ^a p=0,832	F=0,592; ^a p=0,554
PostHoc=			1>3		
Kronik hastalık durumu					
Yok	158	19,165±3,342	11,323±2,781	15,835±3,981	10,842±2,409
Var	18	18,167±3,382	9,889±2,246	13,500±4,356	10,556±2,770
		t=1,199; ^b p=0,232	t=-2,109; ^b p=0,036*	t=2,336; ^b p=0,021*	t=0,470; ^b p=0,639
Sürekli kullanılan ilaç durumu					
Yok	157	19,255±3,295	11,261±2,741	15,643±3,973	10,733±2,403
Var	19	17,474±3,470	10,474±2,894	15,211±4,906	11,474±2,716
		t=2,213; ^b p=0,028*	t=1,176; ^b p=0,241	t=0,437; ^b p=0,663	t=-1,252; ^b p=0,212
Sigara kullanma durumu					
Yok	132	19,144±3,478	11,129±2,772	15,402±4,170	10,886±2,504
Var	44	18,818±2,959	11,318±2,752	16,182±3,737	10,591±2,255
		t=-0,557; ^b p=0,578	t=-0,393; ^b p=0,695	t=-1,102; ^b p=0,272	t=0,694; ^b p=0,488
Alkol kullanma durumu					
Yok	168	19,089±3,376	11,256±2,777	15,607±4,086	10,833±2,466
Var	8	18,500±2,878	9,500±1,773	15,375±3,962	10,375±1,923
		t=-0,485; ^b p=0,628	t=1,768; ^b p=0,079	t=0,157; ^b p=0,875	t=0,518; ^b p=0,605
^a Tek yönlü (One way) Anova testi		^b Student t testi		^c Scheffe testi	
		*<0,05		**<0,01	

Tablo 6.4.1.'de çocuk yetiştirme tutumunun annelerin demografik özelliklerine göre karşılaştırması yer almaktadır. Annelerin yaşamını en uzun geçirdiği yer köy ve kasaba olanların otoriter tutum puanlarının, büyük şehir olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu (F=4,574; p=0,012) (p<0,05). Ayrıca annelerin yaşamını en uzun geçirdiği yer köy ve kasaba olanların aşırı hoşgörülü tutum puanları, şehir ve büyük şehir olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı (F=8,024; p=0,000) (p<0,05).

Annelerin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların demokratik tutum puanlarının, ilkökul ve altı ile ortaokul olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu (F=3,463; p=0,018) (p<0,05). Annelerin eğitim durumu ilkökul ve altı olanların otoriter tutum puanlarının, lise ile üniversite ve üstü

olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Annelerin eğitim durumu ortaokul olanların otoriter tutum puanlarının, üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Ayrıca annelerin eğitim durumu ilkokul ve altı olanların aşırı hoşgörölü tutum puanlarının, üniversite ve üstü olanların aşırı hoşgörölü tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$).

Ev hanımı olanların demokratik tutum puanları, çalışanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulundu ($p<0,05$). Ev hanımı olanların otoriter tutum ve aşırı hoşgörölü tutum puanları, çalışanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$).

Annelerin sosyal güvencesi olanların demokratik tutum puanları, sosyal güvencesi olmayanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Sosyal güvencesi olanların otoriter tutum puanları ise sosyal güvencesi olmayanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulundu ($p<0,05$).

Annelerin evlenme yaşı 15-20 olanların otoriter tutum puanlarının 26 ve üzeri yaşında olanlara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

Annelerin kronik hastalığı olmayanların otoriter tutum puanları ve koruyucu tutum puanları kronik hastalığı olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

Annelerin sürekli ilaç kullananların demokratik tutum puanları, sürekli ilaç kullanmayanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p>0,05$).

6.4.2. Çocuk yetiştirme tutumunun eşlerin demografik özelliklerine göre karşılaştırması (N=176)

Demografik Özellikler	n	Demokratik Tutum Ort±SS	Otoriter Tutum Ort±SS	Koruyucu Tutum Ort±SS	Aşırı Hoşgörülü Tutum Ort±SS
Eşin yaşı					
30 ve altı	31	19,419±3,413	11,581±2,919	16,258±4,538	10,903±2,638
31-35	63	18,984±3,185	10,587±2,662	15,270±4,289	10,921±2,371
36-40	52	19,192±3,731	11,481±2,762	15,519±3,713	10,577±2,468
41 ve üzeri	30	18,633±3,023	11,467±2,726	15,733±3,787	10,900±2,426
		F=0,315; ^a p=0,814	F=1,512; ^a p=0,213	F=0,422; ^a p=0,738	F=0,227; ^a p=0,878
Eşin doğum yeri					
1-Marmara	61	19,853±2,960	10,721±2,640	15,230±4,295	10,656±2,344
2-Ege	8	19,250±3,370	11,000±5,071	15,375±5,290	10,500±2,204
3-Akdeniz	12	19,917±3,232	11,417±2,539	15,833±3,538	10,333±2,103
4-İç Anadolu	21	19,238±2,548	12,286±2,686	17,048±2,872	10,714±2,849
5-Doğu Anadolu	16	17,813±3,710	10,625±2,553	15,375±3,442	10,875±2,941
6-Güneydoğu Anadolu	16	17,938±4,389	13,250±2,569	16,688±4,453	12,250±2,295
7-Karadeniz	39	18,333±3,615	10,744±2,245	14,923±4,288	10,769±2,367
		F=1,708; ^a p=0,122	F=2,769; ^a p=0,014*	F=0,905; ^a p=0,492	F=1,066; ^a p=0,385
PostHoc=			4>1, 6>1, 6>5, 4>7, 6>7		
Eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer					
1-Köy ve kasaba	20	17,450±4,478	12,550±2,460	17,950±4,310	12,800±2,375
2-Şehir	58	18,741±3,285	11,500±3,079	15,845±3,879	10,535±2,429
3-Büyük şehir	98	19,582±3,019	10,704±2,513	14,969±3,978	10,571±2,293
		F=3,883; ^a p=0,022*	F=4,480; ^a p=0,013*	F=4,817; ^a p=0,009	F=8,089; ^a p=0,000
PostHoc=		3>1	1>3	1>2, 1>3	1>2, 1>3
Eşin eğitim durumu					
1-İlkokul ve altı	29	17,724±4,495	12,414±3,111	16,931±4,928	11,345±2,729
2-Ortaokul	21	19,000±3,619	12,238±2,844	16,381±4,811	12,238±2,385
3-Lise	52	19,000±3,081	10,731±2,787	15,173±4,013	10,750±2,066
4-Üniversite ve üstü	74	19,649±2,806	10,703±2,368	15,149±3,403	10,243±2,420
		F=2,360; ^a p=0,073	F=4,398; ^a p=0,005*	F=1,811; ^a p=0,147	F=4,448; ^a p=0,005*
PostHoc=			1>3, 2>3, 1>4, 2>4		2>3, 1>4, 2>4
Eşin sosyal güvence durumu					
Var	165	19,097±3,384	11,200±2,723	15,588±4,108	10,842±2,419
Yok	11	18,546±2,876	10,818±3,401	15,727±3,608	10,364±2,838
		t=0,528; ^b p=0,598	t=0,443; ^b p=0,658	t=0,110; ^b p=0,913	t=0,629; ^b p=0,530
Eşin evlenme yaşı					
1-25 ve altı	68	19,162±3,598	11,824±2,947	15,397±4,303	11,132±2,854
2-26-30	74	18,811±3,095	10,608±2,579	15,500±4,004	10,514±2,089
3-31 ve üzeri	34	19,412±3,430	11,118±2,544	16,206±3,780	10,824±2,236
		F=0,421; ^a p=0,657	F=3,544; ^a p=0,031*	F=0,481; ^a p=0,619	F=1,141; ^a p=0,322
PostHoc=			1>2		

Tablo 6.4.2. Devamı					
Demografik Özellikler	n	Demokratik Tutum	Otoriter Tutum	Koruyucu Tutum	Aşırı Hoşgörülü Tutum
Eşin kronik hastalık durumu					
Yok	159	19,132±3,315	11,233±2,849	15,616±4,073	10,767±2,455
Var	17	18,412±3,709	10,647±1,693	15,412±4,154	11,235±2,333
		t=0,842; ^b p=0,401	t=0,831; ^b p=0,222	t=0,196; ^b p=0,844	t=-0,750; ^b p=0,454
Eşin sürekli kullanılan ilaç durumu					
Yok	159	19,126±3,442	11,233±2,851	15,648±4,131	10,849±2,473
Var	17	18,471±2,322	10,647±1,656	15,118±3,516	10,471±2,154
		t=0,765; ^b p=0,445	t=0,831; ^b p=0,215	t=0,509; ^b p=0,611	t=0,606; ^b p=0,545
Eşin sigara kullanma durumu					
Yok	94	19,255±3,079	11,149±2,767	15,245±4,160	10,713±2,605
Var	82	18,842±3,643	11,207±2,770	16,000±3,950	10,927±2,249
		t=0,817; ^b p=0,415	t=-0,140; ^b p=0,889	t=-1,230; ^b p=0,220	t=-0,579; ^b p=0,563
Eşin alkol kullanma durumu					
Yok	151	19,106±3,355	11,291±2,753	15,464±4,165	10,821±2,504
Var	25	18,800±3,379	10,480±2,756	16,400±3,403	10,760±2,067
		t=0,422; ^b p=0,674	t=1,365; ^b p=0,174	t=-1,066; ^b p=0,288	t=0,116; ^b p=0,908
^a Tek yönlü (One way) Anova testi		^b Student t testi		^c Scheffe testi	
*<0,05		**<0,01			

6.4.2. Çocuk yetiştirme tutumunun eşlerin demografik özelliklerine göre karşılaştırması yer almaktadır. Annelerin otoriter tutum puanları ile eşin doğum yeri karşılaştırıldığında, eşin doğduğu yer İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi olanların, Marmara bölgesi olanların otoriter tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Eşin doğum yeri Güneydoğu Anadolu bölgesi olanların otoriter tutum puanlarının Doğu Anadolu bölgesi olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Eşin doğum yeri İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi olanların da otoriter tutum puanlarının Karadeniz bölgesi olanların otoriter tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

Annelerin demokratik tutum puanları ile eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer karşılaştırıldığında, eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer büyük şehir olanların puanlarının, köy ve kasaba olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Annelerin otoriter tutum puanları ile eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer karşılaştırıldığında, eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer köy ve kasaba olanların puanlarının, büyük şehir olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Annelerin koruyucu tutum puanları ile eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer karşılaştırıldığında, eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer köy ve kasaba olanların puanları, şehir ve büyük şehir

olanların koruyucu tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanları ile eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer karşılaştırıldığında, eşin yaşamını en uzun geçirdiği yer köy ve kasaba olanların puanlarının, şehir ve büyük şehir olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

Annelerin otoriter tutum puanları ile eşin eğitim durumu karşılaştırıldığında, eşin eğitim durumu ilkokul ve altı olanların, lise ile üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Otoriter tutum puanları, eşin eğitim durumu ortaokul olanların, lise olanların otoriter tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Otoriter tutum puanları, eşin eğitim durumu ortaokul olanların puanları, eşin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Annelerin aşırı hoşgörölü tutum puanları ile eşin eğitim durumu karşılaştırıldığında, eşin eğitim durumu ortaokul olanların puanları, lise ile üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Aşırı hoşgörölü tutum puanları, eşin eğitim durumu ilkokul ve altı olanların puanları, üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek belirlendi ($p<0,05$).

Annelerin otoriter tutum puanları ile eşin evlenme yaşı karşılaştırıldığında, eşin evlenme yaşı 25 ve altı olanların puanlarının, 26-30 olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$).

6.4.3. Çocuk yetiştirme tutumunun ailevi özelliklere göre karşılaştırması (N=176)

Demografik Özellikler	n	Demokratik Tutum	Otoriter Tutum	Koruyucu Tutum	Aşırı Hoşgörülü Tutum
Evlenme biçimi		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
1-Görücü Usulü	27	18,741±4,025	12,630±2,911	17,037±4,903	11,926±2,772
2-Tanışıp anlaşarak	138	19,138±3,249	10,841±2,662	15,181±3,831	10,558±2,283
3-Yakın akraba	11	18,909±3,048	11,818±2,562	17,273±3,901	11,273±2,901
		F=0,169; ^a p=0,845 F=5,309; ^a p=0,006** F=3,436; ^a p=0,034* F=3,878; ^a p=0,023			
PostHoc=		1>2		1>2	1>2
Aile tipi					
Çekirdek aile	150	19,147±3,288	11,000±2,591	15,467±3,897	10,693±2,460
Geniş aile	26	18,577±3,722	12,192±3,476	16,346±4,971	11,500±2,249
		t=0,800; ^b p=0,425	t=-2,052; ^b p0,105	t=-1,017; ^b p=0,310	t=-1,562; ^b p=0,120
Algılanan ekonomik düzey					
İyi	49	19,204±3,000	11,265±2,819	15,347±4,211	10,592±2,573
Orta ve kötü	127	19,008±3,486	11,142±2,748	15,693±4,027	10,898±2,393
		t=0,347; ^b p=0,729	t=0,265; ^b p=0,791	t=-0,504; ^b p=0,615	t=-0,744; ^b p=0,458
Evlilik süresi					
1-5 yıl ve altı	60	18,650±3,384	10,833±2,585	16,417±3,937	10,700±2,360
2-6-10 yıl	70	19,886±3,183	10,971±2,859	15,186±4,301	10,729±2,346
3-11-15 yıl	27	17,741±3,241	11,815±2,481	14,259±2,850	10,444±2,532
4-16 yıl ve üzeri	19	19,211±3,425	12,105±3,143	16,421±4,611	12,000±2,749
		F=3,245; ^a p=0,023*	F=1,654; ^a p=0,179	F=2,334; ^a p=0,076	F=1,798; ^a p=0,149
PostHoc=		2>1, 2>3			
		^a Tek yönlü (One way) Anova testi	^c Scheffe testi	*<0,05	**<0,01

6.4.3. Çocuk yetiştirme tutumunun ailevi özelliklere göre karşılaştırması yer almaktadır. Annelerin otoriter tutum, koruyucu tutum ve aşırı hoşgörülü tutum puanları evlenme biçimi değişkenine göre, evlenme biçimi görücü usulü olanların puanlarının, tanışıp anlaşarak evlenenlerin puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Annelerin demokratik tutum puanları evlenme biçimi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermedi ($p>0,05$).

Annelerin demokratik tutum puanları evlilik süresi değişkenine göre evlilik süresi 6-10 yıl olanların puanlarının, 5 yıl ve altı ile 11-15 yıl olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Annelerin otoriter tutum, koruyucu tutum, aşırı hoşgörülü tutum puanları evlilik süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark görülmedi ($p>0,05$).

6.4.4. Çocuk yetiştirme tutumunun obstetrik özelliklere göre karşılaştırması

(N=176)

Demografik Özellikler	n	Demokratik Tutum	Otoriter Tutum	Koruyucu Tutum	Aşırı Hoşgörülü Tutum
Gebelik Sayısı					
1-1	69	19,696±3,107	10,565±2,446	15,652±3,884	10,696±2,360
2-2	62	18,807±3,243	10,694±2,526	15,145±4,140	10,468±2,303
3-3 ve üzeri	45	18,444±3,745	12,778±2,946	16,133±4,267	11,467±2,668
		F=2,209; ^a p=0,113	F=11,429; ^ap=0,000**	F=0,777; ^a p=0,461	F=2,349; ^a p=0,099
PostHoc=			3>1, 3>2		
Doğum sayısı					
1-1	87	19,517±3,129	10,345±2,371	15,552±3,824	10,563±2,281
2-2	59	18,831±3,239	11,492±2,661	15,356±4,118	10,644±2,362
3-3 ve üzeri	30	18,200±4,029	12,967±3,090	16,200±4,708	11,867±2,825
		F=1,958; ^a p=0,144	F=11,976; ^ap=0,000**	F=0,435; ^a p=0,648	F=3,488; ^ap=0,033**
PostHoc=			2>1, 3>1, 3>2		3>1, 3>2
Doğum şekli					
1-Normal doğum	57	19,263±3,221	11,421±3,151	14,983±4,151	10,544±2,673
2-Sezaryan doğum	107	19,037±3,510	10,822±2,398	15,776±4,017	10,860±2,313
3-Normal ve sezaryan doğum	12	18,333±2,498	13,167±3,070	16,917±4,010	11,667±2,387
		F=0,387; ^a p=0,680	F=4,386; ^ap=0,014*	F=1,390; ^a p=0,252	F=1,101; ^a p=0,335
PostHoc=			3>1, 3>2		
Düşük sayısı					
Yok	142	19,106±3,328	11,134±2,806	15,352±4,225	10,775±2,410
1 ve üzeri	34	18,882±3,488	11,353±2,592	16,618±3,201	10,971±2,599
		t=0,348; ^b p=0,728	t=-0,415; ^b p=0,679	t=-1,637; ^b p=0,104	t=-0,419; ^b p=0,675
İsteyerek küretaj yaptırma sayısı					
Yok	170	19,112±3,363	11,188±2,767	15,594±4,086	10,859±2,445
1 ve üzeri	6	17,667±2,875	10,833±2,787	15,667±3,933	9,500±2,074
		t=1,039; ^b p=0,300	t=0,309; ^b p=0,758	t=-0,043; ^b p=0,966	t=1,343; ^b p=0,181

^aTek yönlü (One way) Anova testi

^cScheffe testi

*<0,05

**<0,01 Tablo

6.4.4.'de çocuk yetiştirme tutumunun obstetrik özelliklere göre karşılaştırması yer almaktadır. Annelerin otoriter tutum puanları gebelik sayısı değişkenine göre gebelik sayısı üç ve üzeri olanların puanlarının, gebelik sayısı bir ve iki olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görüldü (p<0,05).

Annelerin otoriter tutum puanları doğum sayısı değişkenine göre doğum sayısı iki ile üç ve üzeri olanların puanlarının, doğum sayısı bir olanların otoriter tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu (p<0,05). Doğum sayısı üç ve üzeri olanların otoriter tutum puanlarının doğum sayısı bir ve iki olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı (p<0,05).

Annelerin otoriter tutum puanları doğum şekli değişkenine göre normal ve sezaryen doğum olanların puanlarının, sadece normal doğum ve sadece sezaryen doğum olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$).

6.4.5. Evlilik uyumu ve çocuk yetiştirme tutumunun tanıtıcı özelliklerle korelasyon analizi

		Anne Yaşı	BKİ	Evlenme Yaşı	Eşin Yaşı	Eşin Evlenme Yaşı	Evlilik Süresi	Gebelik Sayısı	Doğum Sayısı	Doğum Şekli	Düşük Sayısı	İsteyerek Küretaj Yapma Sayısı
Evlilik Uyumu	r	0,014	0,045	0,180	-0,089	0,048	-0,137	-0,067	-0,009	-0,061	-0,148	-0,060
	p	0,849	0,553	0,017*	0,242	0,525	0,069	0,376	0,907	0,420	0,050*	0,430
Demokratik	r	-0,093	-0,069	-0,037	-0,016	0,027	-0,042	-0,153	-0,149	-0,060	-0,026	-0,078
	p	0,220	0,362	0,629	0,833	0,719	0,583	0,042*	0,049*	0,428	0,728	0,300
Otoriter	r	-0,008	0,192	-0,179	0,005	-0,152	0,146	0,297	0,348	0,036	0,031	-0,023
	p	0,919	0,011*	0,017*	0,946	0,044*	0,053	0,000**	0,000**	0,637	0,679	0,758
Koruyucu	r	-0,064	0,031	0,028	-0,030	0,068	-0,083	0,036	0,041	0,125	0,123	0,003
	p	0,395	0,685	0,713	0,692	0,373	0,274	0,637	0,587	0,100	0,104	0,966
Aşırı Hoşgörülü	r	0,039	0,205	-0,072	0,009	-0,091	0,105	0,110	0,166	0,104	0,032	-0,101
	p	0,608	0,006**	0,344	0,905	0,231	0,167	0,145	0,027*	0,168	0,675	0,181

r= Pearson korelasyon katsayısı

*<0,05

**<0,01

6.4.5.'de, evlilik uyumu toplam puanı ve çocuk yetiştirme tutumunun alt boyut puanlarının tanıtıcı özelliklerle korelasyon analizi yer almaktadır. Evlilik uyumu toplam puanı ve çocuk yetiştirme tutumu alt boyutu demokratik, otoriter, koruyucu, aşırı hoşgörülü boyutlarının tanıtıcı özelliklerle korelasyon analizi incelendiğinde;

Evlilik uyumu ile evlenme yaşı ($r=0,18$; $p=0,017$) puanları arasında zayıf düzeyde pozitif yönde; düşük sayısı arasında ise ($r=-0,148$; $p=0,050$) zayıf düzeyde negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu bulundu ($p<0,05$).

Demokratik tutum ile gebelik sayısı ($r=-0,153$; $p=0,042$) arasında, zayıf düzeyde negatif yönde; doğum sayısı ($r=-0,149$; $p=0,049$) arasında ise zayıf düzeyde negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu bulundu ($p<0,05$).

Otoriter tutum ile BKİ ($r=0,192$; $p=0,011$), gebelik sayısı ($r=0,297$; $p=0,000$) ve doğum sayısı ($r=0,348$; $p=0,000$) arasında zayıf düzeyde pozitif yönde; kendi evlenme yaşı ($r=-0,179$; $p=0,017$) ve eşin evlenme yaşı ($r=-0,152$; $p=0,044$) arasında ise zayıf düzeyde negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptandı ($p<0,05$).

Aşırı hoşgörülü tutum ile BKİ ($r=0,205$; $p=0,006$) ve doğum sayısı ($r=0,166$; $p=0,027$) arasında zayıf düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptandı ($p<0,05$).

7. TARTIŞMA

Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumuna Evlilik Uyumunun Etkisini Belirlemek Amacıyla Yapılan Araştırmada Elde Edilen Bulgular Dört Bölümde Tartışıldı.

7.1. Tanıtıcı Özelliklere İlişkin Bulguların Tartışılması

7.2. Annelerin Evlilik Uyumları ve Çocuk Yetiştirme Tutumlarına İlişkin Bulguların Tartışılması

7.3. Evlilik Uyumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulguların Tartışılması

7.4. Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulguların Tartışılması

7.1. Tanıtıcı Özelliklere İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan annelerin tanıtıcı özellikleri incelendiğinde çoğunluğunun 26-35 yaş (%63) aralığında olduğu, 21-25 yaşında (%39,2) evlendiği bulundu. Türkmen (2018)'in 200 katılımcıyla evli ve çocuk sahibi kadınların evlilik uyumlarının çocuk yetiştirme tutumları üzerindeki etkisini belirlemek üzere yaptığı çalışmada, katılımcıların çoğunluğunun (%44) 40 yaş ve üzerinde olduğu, katılımcıların %50,5'inin 15 yıldan uzun süredir evli olduğu görülmüştür. Türkmen'in yaptığı çalışmadan farklı olarak bu araştırmaya sadece 2-4 yaş arası çocuğu olan kadınlar alındığı için annelerin yaşları daha düşük olduğu görüldü.

Araştırmaya katılan annelerin eğitim durumları incelendiğinde çoğunluğunun eğitimlerinin üniversite ve üstü (%47,7) olduğu ve %60,2'sinin çalıştığı bulundu. Türkmen (2018)'in çalışması incelendiğinde bu araştırmadan daha yüksek olarak, katılımcıların çoğunluğunun (%59) üniversite veya üstü mezunu olduğu, katılımcıların %81'inin çalıştığı görülmüştür. Türkmen'in çalışma yaptığı yerin farklı olarak Ankara ilinde olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Tezel Şahin ve Özyürek (2008)'in 381 çiftle, 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisini incelemek için yaptığı çalışmasında annelerin eğitim durumuna bakıldığında %16,53 üniversite mezunu olduğu ve %14,97'sinin çalıştığı görülmüştür. Ayyıldız (2005)'da 382 anneyle Zonguldak il merkezinde 0-6 yaş çocuğu olan annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının incelendiği çalışmada annelerin eğitim durumlarına bakılmış, %14,7'si üniversite mezunu ve yalnızca %16,2'sinin çalıştığı bulunmuştur. Yapılan bu çalışmalara baktığımızda araştırmaların tarihleri göz önüne alınarak, annelerin eğitim düzeyinin geçmişe göre ciddi oranda arttığı söylenebilir.

Ailevi özelliklere baktığımızda araştırmaya katılan kişilerin evlenme biçimi olarak %78,4'ü tanışıp anlaşarak, %15,3'ü görücü usulü olduğu, %6,2'si yakın akraba olduğu, büyük çoğunluğun (%85,2) çekirdek aile olduğu saptandı. Yeşiltepe ve Çelik (2014)'in, öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi olma ve bazı değişkenler açısından incelenmesinin yapıldığı 343 kişiyle yaptığı çalışmasında evlilik biçimlerine bakıldığında bu çalışma ile benzer şekilde %15'i görücü usulü, %84,8'i aşk evliliği/anlaşarak evlendiği bulunmuştur. Yalçın (2013)'in evlilik uyumu

ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada aile tiplerine bakıldığında %79,6'ı çekirdek aile, %20,3 geniş aile tipinde olduğu görülmüştür. Bu çalışmalar önceden geleneksel aile yapısına sahip olan toplumumuzun gittikçe geleneksel aile tipinden uzaklaştığını göstermektedir.

Bu çalışmada annelerin 15-20 yaş arasında evlenenlerin %25 olduğu bulunmuştur. Tüfekçi Hoşgör (2013)'ün, 108 kadınla yaptığı, evli çiftlerin öfke ifade tarzları ile evlilik uyumunun incelendiği çalışmada 20 yaş ve altında evlenen kadınlar, %13,9 olarak bulunmuştur. Tüfekçi Hoşgör'ün yaptığı çalışmanın bulgularının bu araştırma bulgularına göre düşük çıkmasının araştırmaların farklı coğrafi bölgelerde yapılmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmaya katılan annelerin, %25'inin sigara kullandığı, %4,2'sinin alkol kullandığı bulundu. Eşlerin ise, %46,6'sının sigara kullandığı, %14,2'sinin ise alkol kullandığı bulundu. Araştırmada erkeklerin annelere oranla daha fazla sigara ve alkol kullandığı görülmüştür. TUİK'in bireylerin tütün mamulü kullanma durumunun cinsiyet ve yaş grubuna göre dağılımında (2016), her gün tütün kullanan erkeklerin %40,1 ile, kadınların ise %13,3 ile bu araştırmaya göre daha düşük olduğu görülmektedir. TUİK'in yaptığı çalışma ülkenin genelinin sonucunu, araştırmaya alınan anneler ise belli bir gruptan ve ilden alınması sonucu farklı olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada ailenin büyük çoğunluğunun ekonomik düzeyinin orta (%67,6) olduğu bulundu. Tüfekçi Hoşgör (2013)'ün çalışmada, büyük çoğunluğun ekonomik düzeyin orta olarak algılanması %75,9 olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada anneler ve eşlerde çalışma oranının (anneler %60,2; eşler %95,5) yüksek olması nedeniyle ekonomik düzeyini yüksek olarak algılayanların oranı fazla görülmektedir. Güren'in (2017) evli ve çocuk sahibi çiftlerin evlilik uyumu, evlilik çatışması, yakın ilişki düzeyi ve yalnızlık düzeylerinin çocuk yetiştirme tutumları ile ilişkisinin araştırıldığı çalışmada algılanan ekonomik düzeyin orta olarak algılanması %65,6 olarak benzer olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun %82,9'unun bir veya iki çocuk sahibi olduğu saptandı. Tüfekçi Hoşgör (2013)'ün çalışmada bir veya iki

çocuğu olan kadınlar %74,1 olarak daha düşük bulunmuştur. Araştırmaya alınan anneler, araştırma yapıldığı dönemde 2-4 yaş çocuğa sahip olanlardan seçildiği için farklılık gözlenmektedir.

7.2. Annelerin Evlilik Uyumları ve Çocuk Yetiştirme Tutumlarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Çalışmamızda annelerin “Evlilik Uyumu Ölçeği” puan ortalaması $43,546 \pm 8,544$ olarak uyumlu bir evliliklerinin olduğu saptandı. “Evlilik Uyum Ölçeği”nde 43 puan kesme noktası olarak belirlenmiş olup 43 puan evlilik uyumunun yüksek; 43 puanın altında kalanların ise evlilik uyumları düşük olarak değerlendirilmektedir. Tüfekçi Hoşgör (2013)’ün, yaptığı çalışmada kadınların evlilik uyumu puan ortalaması 42,44 olarak düşük şekilde uyumsuzluk bulunduğu görülmektedir. Türkmen’in (2018) yaptığı çalışmada da katılımcıların evlilikte uyum ölçeğinden aldıkları ortalama puan $42,75 \pm 8,70$ olarak düşük şekilde uyumsuzluk bulunmuştur. Araştırmaya alınma kriterlerinde farklılık olması nedeniyle olabileceği düşünülmüştür.

Annelerin “Çocuk Yetiştirme Tutumları”ndan “demokratik” tutum puan ortalaması $19,063 \pm 3,350$, “otoriter” tutum puan ortalaması $11,176 \pm 2,760$, “koruyucu” tutum puan ortalaması $15,597 \pm 4,070$, “aşırı hoşgörülü” tutum puan ortalaması $10,813 \pm 2,441$ olarak bulundu. “Evlilik uyumu” ile “demokratik” tutum arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı bulundu ($F=12,235$; $p=0,001$) ($p<0,01$). Evlilik uyumu demokratik tutum düzeyini arttırmaktadır ($\beta=0,101$). Bu sonuç araştırma sorusu olarak belirlenen “Evlilik uyumu, çocuk yetiştirme tutum düzeyini artırır mı?” sorusuna cevap olmaktadır. Türkmen’in (2018) yaptığı çalışmada bu araştırmadan farklı olarak evlilikte uyum ile aşırı koruyucu annelik, demokratik tutum, geçimsizlik ve sıkı disiplin arasında negatif ve anlamlı korelasyonlar bulunmuştur. Evlilik uyumu arttığında, demokratik tutum, aşırı koruyucu tutum ve otoriter tutumda azalma olduğu bulunmuştur. Farkın nedeni bu araştırmadaki annelerin çocuk sayısının daha az olmasından kaynaklanabilir.

7.3. Evlilik Uyumunun Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmada annelerin evlilik uyumu puan ortalamaları, eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermezken ($p>0,05$), eşin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=6,036$; $p=0,001$) $p(<0,05)$. Eşin eğitim durumu ortaokul/lise/üniversite ve üstü olanların evlilik uyumu puan ortalaması, ilkokul ve altı olanların evlilik uyumu puan ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Aynı şekilde eşin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların evlilik uyumu puanları da lise olanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Bu sonuç araştırma sorusu olarak belirlenen “Tanıtıcı özellikler evlilik uyumunu etkiler mi?” sorusuna cevap olmaktadır. Demir Erbil ve Hazer’in (2018) 400 kişiyle yaptığı, çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada da eğitim düzeyi ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir ($p=0,012<0,05$). Hazer’in çalışmada ilköğretim mezunu bireylerin %10,20’si, lisansüstü mezunu bireylerin %37,50’si evlilikte uyumlu olduğunu belirlenmiştir. Tüfekçi Hoşgör (2013) evlilik uyumunun eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı, eğitim düzeyi arttıkça evlilik uyumunun da arttığını bulmuştur.

Bu araştırmadan farklı olarak, Fidanoğlu (2006)’nun evlilik uyumu, mizah tarzı ve kaygı düzeyi arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmada eğitim durumu ve evlilik uyumu ilişkili olmadığı bulunmuştur. Hamamcı (2005)’nin evlilik uyumuyla ilgili yaptığı çalışmada da eğitim durumu ile evlilik uyumu arasında bir ilişki belirtmemiştir. Bu araştırmada anneler ve eşlerin eğitim durumlarının evlilik uyumunu etkilemesi açısından farklı çıkması, erkeklerde eğitim durumunun yükselmesi kadınlara oranla empati ve iletişim yeteneğini daha fazla geliştirerek evlilik uyumuna yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Çalışmalarda farklı sonuçların olması örneklem gruplarının farklı olmasından kaynaklı da olabilir.

Araştırmada, eşi sosyal güvenceye sahip olanların evlilik uyumu puanları, sosyal güvenceye sahip olmayanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($t=2,173$; $p=0,031$). Bu sonuç araştırma sorusu olarak belirlenen “Tanıtıcı özellikler evlilik uyumunu etkiler mi?” sorusuna cevap

olmaktadır. Evlilik uyumunda sosyal güvencenin etkili bir durum olduğu görülmektedir.

Araştırmada, eşi sigara kullanmayanların evlilik uyumu puan ortalaması, sigara kullananların evlilik uyumu puan ortalamasından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($t=3,246$; $p=0,001$). Bu sonuç araştırma sorusu olarak belirlenen “Tanıtıcı özellikler evlilik uyumunu etkiler mi?” sorusuna cevap olmaktadır. Annelerin sigara kullanma oranı düşük olduğundan eşler arasındaki benzer davranışlarda bulunma evlilik uyumunu arttırdığı söylenebilir.

Araştırmada, annelerin evlilik uyumu puanları ile evlenme biçimi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Bu araştırmadan farklı olarak, Demir Erbil ve Hazer’in (2018) yaptığı çalışmada, flört ederek evlenenlerin evlilik uyumsuzluğu %72, görücü usulü evlenenlerin evlilik uyumsuzluğu %91,70 olduğu belirtilmiştir. Açık (2008) evlilik uyumu ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı evli ve ayrılmış kişilerle yaptığı çalışmasında görücü usulü ile evlenenlerin ayrılmış grupta, anlaşarak evlenenlerin ise evli olan grupta daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Kublay ve Oktan (2015) 452 çiftle yaptığı, bireylerin evlilik uyumlarının bazı psiko-sosyal değişkenler, değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından incelendiği çalışmasında evlilik uyumuyla evlilik biçimi arasında bu araştırmaya benzer şekilde anlamlı bir fark görememiştir. Aynı şekilde benzerlik görülen, Demiray (2006)’ın evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelendiği çalışmasında da evlilik uyumunun evlenme biçimi değişkeni ile arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı görülmüştür. Bu araştırmaya alınan annelerde, tanışıp anlaşarak evlenenlerin sayısının fazla olması nedeniyle farklılık görülmemiş olabilir.

Araştırmada, algılanan ekonomik düzeyi iyi olarak belirten annelerin evlilik uyumu puanları ortalamasına göre uyumlu oldukları, orta ve kötü olarak belirten annelerin evlilik uyumu puanları ortalamasına göre uyumsuz evliliklerinin olduğu görülmektedir. Ancak annelerin evlilik uyumu puanları ile algılanan ekonomik düzey değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Demir Erbil ve Hazer (2018)’in araştırmasında evlilik uyumu ile ailelerin ekonomik durumları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir. Aylık geliri 1000-2000 TL olan kişilerin %12,10’u evliliklerinde uyumluyken, aylık geliri 5000 TL ve üzeri olanların %26,80’nde evlilik uyumu olduğu saptanmıştır. Şendil ve Korkut (2012)’un çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikleri incelendiği

çalışmasında (171 evli çift) ekonomik durumu düşük olan kişilerin ekonomik durumu iyi olan kişilere göre daha düşük evlilik uyumu; ekonomik durumu orta olan kişilerin de iyi olanlara göre daha düşük evlilik uyumunun olduğu ve daha fazla evlilik çatışması yaşadıkları bulunmuştur. Bradbury et al. (2000), evliliğin doğası ve belirleyicileri üzerine yaptıkları araştırmada, ekonomik geliri düşük olan bireylerin, evliliklerinde daha fazla stres ve daha fazla çatışma yaşayacaklarını bildirmişlerdir. Bundan dolayı ekonomik durumun düşük olmasının birtakım zorluklar getirerek evlilik yaşamını olumsuz olarak etkileyeceği düşünülmektedir.

Araştırmada, annelerin evlilik süresine göre evlilik uyumu puan ortalamaları 16 yıl ve üzeri evliliği olanlarda uyumsuzluk olduğu görüldü. Ancak annelerin evlilik uyumu puanlarında evlilik süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Şendil ve Korkut (2012)'un yaptığı çalışmada da benzer şekilde evlilikteki sürenin çift uyumunu yordayıcı bir değişken olmadığı ifade edilmiştir. Aynı şekilde Fışiloğlu (1992), yüksek lisans öğrencilerinin evlilik süreleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, evlilik uyumu ve evlilik süreleri arasında benzer şekilde anlamlı bir ilişki olmadığını belirlemiştir. Bu araştırmadan farklı olarak, Tüfekçi Hoşgör (2013), evlilik süresinin artmasıyla evlilik uyumunun azaldığı sonucuna varmıştır. Literatür incelendiğinde bazı araştırmacılar ise evlilik uyumunun ilk yıllarda yüksek olduğunu, evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun düştüğünü ancak daha ileri yaşlarda evlilik uyumunun tekrar arttığını belirtmektedirler. Demir Erbil ve Hazer (2018)'in de yaptığı çalışmasında evli kişilerin ilk 5 yılda evlilik uyumunun yüksek olduğu ve evlilik süresiyle birlikte evlilik uyumunun azaldığı, ancak 11-15 yıl arası evli olanlarda evlilik uyumundaki düşüşün tekrar arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Şener ve Terzioğlu (2008)'nun 413 çiftle sosyo- ekonomik ve demografik değişkenlerin, iletişimin eşler arasındaki uyuma etkisinin araştırıldığı çalışmasında, evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı, ancak 21 ve daha uzun süre evli olanlarda ise evlilik uyumunun tekrar arttığı sonucuna varmışlardır.

Araştırmada, annelerin evlilik uyumu puanları aile tipi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Yalçın (2014)'ın 103 kişiyle, evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişkileri incelediği

araştırmasında aile tipi geniş aile ya da çekirdek aile olma durumuna göre kadınların evlilik uyumları arasında benzer şekilde anlamlı fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Benzerlik gösteren bu iki çalışmada da aile tipinin evlilik uyumunu etkilememe sebebi geniş aile tipindeki ailelerin sayısının azlığı olabilir.

Araştırmada, annelerin evlilik uyumu puanları ile doğum sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı ($p>0,05$). Demir Erbil ve Hazer (2018)'in araştırmasında evli kişilerin çocuk sayısına göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. 3 ve daha fazla çocuk sahibi olanların evlilik uyumu %11,10, çocuk sahibi olmayanların %32,10 evlilik uyumuna sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumundaki azalması, çocukla ilgili kararlar verilirken çiftlerin kendi düşünceleri doğrultusunda karar vermesinin eşler arasında çatışma yaratabileceği olarak yorumlanmıştır. Şendil ve Korkut (2012) da, çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumunun azalacağını, eşlerin birbirine zaman ayıramaması, ekonomik açıdan sorunlar yaşanması, iş yükünün artması nedeniyle olabileceğini belirtmiştir.

7.4. Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Tanıtıcı Özelliklere Göre Karşılaştırmasına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmada, annelerin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların çocuk yetiştirme tutumu alt boyutu olan demokratik tutum puanlarının, ilkökul ve altı ile ortaokul olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Annelerin eğitim durumu ilkökul ve altı olanların otoriter tutum puanlarının, lise ile üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Annelerin eğitim durumu ortaokul olanların otoriter tutum puanlarının, üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Ayrıca annelerin eğitim durumu ilkökul ve altı olanların aşırı hoşgörülü tutum puanlarının, üniversite ve üstü olanların aşırı hoşgörülü tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Araştırma sorusu olarak belirlenen “Tanıtıcı özellikler çocuk yetiştirme tutumu etkiler mi?” sorusuna cevap olmaktadır. Bu araştırmaya benzer şekilde Raffertya and Griffin (2010)'in ABD’de okul öncesi dönemdeki çocukların düşük gelirli annelerin ebeveynlik davranışlarının incelediği çalışmasında da eğitim düzeyi düşük olan annelerin pozitif ebeveynlik davranışlarını

daha az gösterdikleri bulunmuştur. Anneler kendilerini otorite olarak görmemekte ve çocuklarını yetiştirirken kendi kurallarını uygulamamaktadır. Aynı şekilde Ayyıldız (2005), yaptığı çalışmada annenin eğitim düzeyi yükseldikçe, benzer şekilde otoriter çocuk yetiştirme tutumundan uzaklaşarak demokratik çocuk yetiştirme tutumu sergiledikleri görülmüştür. Sak ve ark. (2015)'nin, okul öncesi dönem anne baba tutumlarını belirlemek için yaptıkları çalışmada, anne-babaların eğitim durumlarının araştırmadan farklı olarak demokratik tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı bulunmuştur. Çalışma kapsamına alınanların bölgesel farklılığı nedeniyle olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada, ev hanımı olanların demokratik tutum puanları, çalışanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulundu ($p<0,05$). Ev hanımı olanların otoriter tutum ve aşırı hoşgörülü tutum puanları, çalışanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$). Araştırma sorusu olarak belirlenen “Tanıtıcı özellikler çocuk yetiştirme tutumu etkiler mi?” sorusuna cevap olmaktadır. Ayyıldız'ın (2005) yaptığı çalışmada da çalışan annelerin sıkı disiplin tutumlarının azaldığı ve çocuklarına karşı daha az koruyucu tutum ve baskıcı tutum sergiledikleri görülmüştür. Çalışan annelerin demokratik tutum puanlarının yüksek, otoriter tutum puanlarının düşük olması, genellikle annelerin eğitim seviyesinin yüksek olmasından ve ekonomik açıdan eşe bağımlı olmamasından dolayı eş ile çıkabilecek ekonomik çatışmaların daha az olacağından kaynaklı olabilir.

Araştırmada, annelerin otoriter tutum, koruyucu tutum ve aşırı hoşgörülü tutum puanları, evlenme biçimi görücü usulü olanların puanlarının, tanışıp anlaşarak evlenenlerin puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Araştırma sorusu olarak belirlenen “Tanıtıcı özellikler çocuk yetiştirme tutumu etkiler mi?” sorusuna cevap olmaktadır. Annelerin demokratik tutum puanları evlenme biçimi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark göstermedi ($p>0,05$). Görücü usulü evlenen kişiler aileleri, yakınları tarafından uygun görülüp seçilen kişilerle evlendikleri için geleneksel bir tutum olarak kendi çocuklarına da olumsuz tutumlar sergileyebilecekleri düşünülmektedir.

Annelerin evlilik süresi değişkenine göre demokratik tutum puanları, evlilik süresi 6-10 yıl olanların puanlarının, 5 yıl ve altı ile 11-15 yıl olanların puanlarından

istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Annelerin otoriter tutum, koruyucu tutum, aşırı hoşgörölü tutum puanları evlilik süresi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark görölmedi ($p>0,05$). Türkmen'in yaptığı çalışmada bu araştırmadan farklı olarak 15 yıldan uzun süren evliliği olan kişilerin otoriter tutumu, 5-9 yıl evliliği olan kişilerden yüksek bulunmuştur.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma annenin çocuk yetiştirme tutumuna evlilik uyumunun etkisini belirlemek amacıyla yapıldı. Bir Kamu Hastanesine başvuran, çalışmayı kabul eden, 2-4 yaş arası çocuğu olan ve partneriyle birlikte yaşayan annelere “Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu” (EK 1), “Tanıtıcı Bilgi Formu (EK 2)”, “Evlilik Uyum Ölçeği” (EK 3) ve “Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği” (EK 4)” uygulanmıştır. Araştırma sonucu elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir:

- Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun, 26-35 yaş aralığında olduğu ve 21-25 yaşında evlendiği bulundu (Tablo 6.1.1). Eşlerinin ise çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olduğu ve 26-30 yaşında evlendiği bulundu (Tablo 6.1.2).
- Annelerin çoğunluğunun eğitimlerinin üniversite ve üstü olduğu, %60,2’sinin çalıştığı (Tablo 6.1.1), eşlerinin de eğitimlerinin üniversite ve üstü olduğu ve tamamına yakınının çalıştığı bulundu (Tablo 6.1.2).
- Annelerin %10,2’sinin kronik hastalığının olduğu ve %10,8’inin sürekli ilaç kullandığı (Tablo 6.1.1), eşlerin %9,7’sinin kronik hastalığının olduğu ve sürekli ilaç kullandığı bulundu (Tablo 6.1.2).
- Annelerin 1/4’ünün sigara kullandığı (Tablo 6.1.1), eşlerin ise yarısına yakınının sigara kullandığı ve %14,2’sinin ise alkol kullandığı bulundu (Tablo 6.1.2).
- Araştırmaya katılan ailelerin çoğunluğunun tanışıp anlaşarak evlendiği, büyük çoğunluğun çekirdek aile olduğu saptandı. (Tablo 6.1.3).
- Annelerin büyük çoğunluğunun ekonomik düzeyinin orta olduğu bulundu (Tablo 6.1.3).
- Araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun 1 veya 2 çocuk sahibi olduğu, sezaryan doğum yaptığı saptandı (Tablo 6.1.4).
- Annelerin “evlilik uyumu” ortalaması $43,546 \pm 8,544$ olarak bulundu (Tablo 6.2.1).
- Annelerin “Çocuk Yetiştirme Tutumu” alt boyutu olan “demokratik” tutum ortalaması $19,063 \pm 3,350$, “otoriter” tutum ortalaması $11,176 \pm 2,760$,

“koruyucu” tutum ortalaması 15,597±4,070, “aşırı hoşgörülü” tutum ortalaması 10,813±2,441 olarak bulundu (Tablo 6.2.2).

- Evlilik uyumunun demokratik tutum düzeyini arttırdığı bulundu ($\beta=0,101$). (Tablo 6.2.4).

- Annelerin, eşinin yaşı 31-35 olanların evlilik uyum puanları, yaşı 30 ve altı olanların ile 41 ve üzeri olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Ayrıca eşin yaşı 36-40 olanların evlilik uyum puanları eşin yaşı 41 ve üzeri olanların evlilik uyum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$), (Tablo 6.3.2).

- Eşin eğitim durumu ortaokul, lise ve üniversite ve üstü olanların evlilik uyumu puanlarının, ilkokul ve altı olanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Aynı şekilde eşin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların evlilik uyumu puanları da lise olanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$), (Tablo 6.3.2).

- Eşi sosyal güvenceye sahip olanların evlilik uyumu puanları, sosyal güvenceye sahip olmayanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($t=2,173$; $p=0,031$), (Tablo 6.3.2).

- Eşi sigara kullanmayanların evlilik uyumu puanları, sigara kullananların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($t=3,246$; $p=0,001$), (Tablo 6.3.2).

- Düşük yapmayan annelerin evlilik uyumu puanları, 1 ve üzeri düşük yapanların evlilik uyumu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$), (Tablo 6.3.4).

- Annelerin yaşamını en uzun geçirdiği yer köy ve kasaba olanların otoriter tutum puanları ve aşırı hoşgörülü tutum puanlarının, büyük şehir olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$), (Tablo 6.4.1)

- Annelerin eğitim durumu üniversite ve üstü olanların demokratik tutum puanlarının, ilkokul ve altı ile ortaokul olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Annelerin eğitim durumu ilkokul ve altı olanların otoriter tutum puanlarının, lise ile üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı

($p<0,05$). Ayrıca annelerin eğitim durumu ilkököl ve altı olanların aşırı hoşgörölü tutum puanlarının, üniversite ve üstü olanların aşırı hoşgörölü tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$), (Tablo 6.4.1). Annelerin otoriter tutum puanları ile eşin eğitim durumu karşılaştırıldığında, eşin eğitim durumu ilkököl ve altı olanların, lise ile üniversite ve üstü olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$), (Tablo 6.4.2).

- Ev hanımı olanların demokratik tutum puanları, çalışanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulundu ($p<0,05$). Ev hanımı olanların otoriter tutum ve aşırı hoşgörölü tutum puanları, çalışanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$), (Tablo 6.4.1).

- Annelerin sosyal güvencesi olanların demokratik tutum puanları, sosyal güvencesi olmayanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Sosyal güvencesi olanların otoriter tutum puanları ise sosyal güvencesi olmayanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulundu ($p<0,05$).

- Annelerin evlenme yaşı 15-20 olanların otoriter tutum puanlarının 26 ve üzeri yaşında olanlara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$), (Tablo 6.4.1). Annelerin otoriter tutum puanları ile eşin evlenme yaşı karşılaştırıldığında, eşin evlenme yaşı 25 ve altı olanların puanlarının, 26-30 olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$), (Tablo 6.4.2).

- Annelerin demokratik tutum puanları evlilik süresi değişkenine göre evlilik süresi 6-10 yıl olanların puanlarının, 5 yıl ve altı ile 11-15 yıl olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$), (Tablo 6.4.3).

- Annelerin otoriter tutum puanları doğum sayısı değişkenine göre doğum sayısı 2 ile 3 ve üzeri olanların puanlarının, doğum sayısı 1 olanların otoriter tutum puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulundu ($p<0,05$). Doğum sayısı 3 ve üzeri olanların otoriter tutum puanlarının doğum sayısı 1 ve 2 olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0,05$), (Tablo 6.4.4).

ÖNERİLER

- İstanbul ilinde, 176 anneye yapılan bu çalışma farklı birçok ilde örneklem sayısı arttırılarak geniş kitlelere ulaşılabilir ve daha kapsamlı yapılabilir.
- Evlilik uyumunu ve çocuk yetiştirme tutumlarını tespit etmek için kültürümüze uygun ölçekler daha fazla geliştirilmesi uygun görülmektedir.
- Annelere danışmanlık yapması bakımından 1. Basamak Sağlık Hizmetlerindeki hemşirelerin çocuk sağlığı, hastalıkları ve çocuk yetiştirme tutumları hakkında sürekli hizmet içi eğitimler almaları sağlanmalıdır.
- Annelerin gelir getirici bir işte çalışmaları çocuk yetiştirme tutumlarını olumlu etkilediğinden çalışmaları için desteklenmelidir.
- Çocuklukta, özellikle okul öncesi çocukluk döneminden başlayarak alınan eğitimler, yaşanan deneyimler, anne babanın tutumu çocuğun ileride kişilik özelliklerine şekil vereceğinden ailelerin özellikle de annelerin çocuk yetiştirme tutumları bu bağlamda oldukça önemli olmaktadır. Yapılan bu araştırma sonuçlarına göre annelerin eğitim durumları yükseldikçe demokratik tutum sergilemeleri de artmakta ve otoriter tutum sergilemeleri azalmaktadır. Bundan dolayı annelerin eğitime önem verilmeli, çocuk yetiştirme tutumları ile ilgili tüm annelerin ulaşabileceği ücretsiz eğitimler, seminerler düzenlenmelidir.

9. KAYNAKLAR

Açık, Ö. (2008), Evlilik Uyumu ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik (Uygulamalı) Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir, (Danışman: Doç. Dr. Haluk Arkar).

Aykanat, B., Gözen, D. (2014), Çocuk sağlığı hemşireliğinde aile merkezli bakım yaklaşımı. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 683-695.

Ayyıldız, T. (2005), Zonguldak İl Merkezinde 0-6 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Zonguldak, (Danışman: Doç. Dr. Ayşe Ocakcı, Yard. Doç. Dr. Ferruh N. Ayoğlu).

Balat Uyanık, G. (2007), İlköğretime başlayan çocukların anne babalarının çocuk yetiştirme tutumlarının okul öncesi eğitimden yararlanma düzeylerine göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 32(143), 89-99.

Bodur, N.E., Çoşar, B., Erdem, M. (2013), İnfertil çiftlerde evlilik uyumunun demografik ve klinik değişkenlerle ilişkisi. *Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi (Cukurova Medical Journal)*, 38(1), 51-62.

Bozyiğit, S., Madran, C. (2018), Çocukların çevre bilinçli tüketici olarak sosyalleşmesinde annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 173-196.

Bradbury, T.N., Fincham, F.D., Beach, S.R.H. (2000), Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 964-980.

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Conk, Z. (2013), Çocuk Sağlığına Genel Bakış. İçinde: Pediatri Hemşireliği. Conk, Z., Başbakkal, Z., Yılmaz, H., Bolışık, B. (eds.), Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi, s: 35-41.

Cüceloğlu, D. (2017), *Evlenmeden Önce*, 1. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Cüceloğlu, D. (2008), İnsan ve Davranışı, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çakıcı, B. (2016), Görücü Usulü Evlenen Çiftler ile Flört Ederek Evlenen Çiftler Arasındaki Evlilik Sonrası Evlilik Dinamiklerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Samuray Özdemir).

Çakılcıoğlu, İ. (2016), Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları ile Benlik Saygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Psikoloji Bilim Dalı, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nurgül Yavuzer).

Çayır, G., Şahbaz, N., Arslan Özkan, H. (2013) Gebelikte eşlerin karşılıklı olarak beklentilerinin uyumu. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 8(24), 81-100.

Çelik, M., Yazgan İnanç, B. (2009), Evlilik doyum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269.

Çoban, A., Nehir, S., Demirci, H., Özbaşaran, F., İnceboz, Ü. (2008), “klimakterik dönemdeki evli kadınların eş uyumları ve menopoza ilişkin tutumlarının menopoza yakınmalar üzerine etkisi”, *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 22(6), 343-349.

Demir Erbil, D., Hazer, O. (2018), Çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesi, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 5, 99-116.

Demiray, Ö. (2006), Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır, (Danışmanı: Prof. Dr. Remzi Oto).

Dinçer, B. (2008), Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeyde Lise İkinci Sınıfa Devam Eden Ergenlerin Anne Baba Tutumlarını Algılamaları İle Arkadaşlık İlişkilerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, (Danışman: Doç. Dr. Figen Gürsoy).

Doğan, E. (2013), Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Bilişsel Stilllerinin Anne Davranışları Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı, Konya, (Danışman: Doç. Dr. Zariye Seçer).

Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar N., Alpkan L. (2005a), Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.

Erbek E., Beştepe E., Akar H., Alpkan L., Eradamlar N. (2005b), Cinsellik ve çift uyumu arasındaki ilişki: Üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam*; 18(2): 72-81.

Erişti, A. (2010). Bağlanma stilleri, kişilik özellikleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki, Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, (Danışman: Prof. Dr. Benal İnceer).

Erkan, S. (2010), Aile ve Aile Eğitimi İle İlgili Temel Kavramlar. İçinde: Aile Eğitimi ve Erken Çocukluk Eğitiminde Aile Katılım Çalışmaları. F. Temel (Ed). Ankara: Anı Yayıncılık, 10-15.

Erkan, S. (2010), Aile ve aile eğitimi ile ilgili temel kavramlar. (Ed: F. Temel). Aile Eğitimi ve Erken Çocukluk Eğitiminde Aile Katılım Çalışmaları. Ankara: Anı Yayıncılık, 10-15.

Fışıloğlu, H. (1992). Yapısal aile terapisi modeli ve bir vaka. *Türk Psikoloji Dergisi*, 27(7), 10-14.

Fidanoğlu, O. (2006), Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ghoroghi, S., Hassan, S.A., Baba, M. (2015), Marital adjustment and duration of marriage among postgraduate Iranian students in Malaysia, *International Education Studies*, 8(2), 50-59.

Gülsün, M., Ak, M., Bozkurt, A. (2009), Psikiyatrik açıdan evlilik ve cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1: 68-79.

Güren, A.S. (2017), Evli ve Çocuk Sahibi Çiftlerin Evlilik Uyumu, Evlilik Çatışması, Yakın İlişki Düzeyi ve Yalnızlık Düzeylerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları ile İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul, (Danışman: Prof. Dr. Gökhan Malkoç).

Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional Relationship Beliefs In Marital Satisfaction and Adjustment. *Social Behavior and Personality*. 33(4), 313-328.

Kalkan, M., Ersanlı E. (2008), Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı evlilik ilişkisini geliştirme programının evli bireylerin evlilik uyumuna etkisi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8 (3), 963-986.

Kaya İ. (2003), Evlilik Uyumu ile Çocuklardaki Davranış Problemleri Arasındaki İlişkide Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Rolü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Gül Şendil).

Kılınç, F., Aral, N. (2016), Çocuk yetiştirme tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 199-222.

Kublay, D., Oktan, V. (2015), Evlilik uyumu: Değer Tercihleri ve öznel mutluluk açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (44), 25-35.

Onat, G., Kızılkaya Beji, N. (2012), Effects of Infertility on Gender Differences in Marital Relationship and Quality of Life: A Casecontrol Study of Turkish Couples. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, 165: 243–248.

Ödemiş, H. (2008), İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İş Tatminleri ile Evlilik Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (Danışman: Doç. Dr. Halil Ekşi).

Özcan, A. (2006), Hemşire-Hasta İlişkisi ve İletişim, Ankara: Sistem Ofset Bas. Yay, 24-25.

Özgüven, İ.E. (2014), Evlilik ve Aile Terapisi, 3.Basım, Nobel Yayın.

Özkafacı, A. (2012), Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumu ile Çocuğun Sosyal Beceri Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ar-El Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, (Danışman: Prof. Dr. Yılmaz Özakpınar).

Özyürek, A. (2017), Okul öncesi çocuğa sahip anne-babalara yönelik “çocuk yetiştirmeye ilişkin anne-baba görüşleri ölçeği” ve “Anne-Baba Tutum Ölçeği”

geliştirme çalışması. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 26-38.

Pehlivan, K. (2006), Psikiyatrik kadın hastalarda evlilik ve ebeveyn olma: bir gözden geçirme, *Düşünen Adam Dergisi*, 19(3)143-154.

Raffertya, Y., Griffin, K.W. (2010), Parenting behaviours among low-income mothers of preschool age children in the USA: implications for parenting programmes. *International Journal of Early Years Education*, 18 (2): 143–157.

Sak, R., Şahin Sak, İ.T., Atlı, S., Şahin B.K. (2015), Okul öncesi dönem: Anne baba tutumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*; 11(3): 972-991.

Soylu, Y., Kagnici, D.Y. (2015), Predicting marital adjustment according to empathic tendency, communication and conflict resolution styles. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(43) 44-54.

Stanley, S.M., Ragan, E.P., Rhoades, G.K., Markman, H.J. (2012), Examining changes in relationship adjustment and life satisfaction in marriage. *Journal of Family Psychology*, 26(1), 165-170.

Şanlı, D. (2007), Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, (Danışman: Y. Doç. Dr. Candan Öztürk).

Şanlı, D., Öztürk, C. (2012), Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 31-48.

Şen, E., Bulut, S., Şirin, A., (2014), Primer infertil kadınlarda eşler arası uyumun incelenmesi. *F.N. Hem. Dergisi*, 22(1) 17-24.

Şendil, G., Korkut Y., (2012), Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları*, 28, 15-34.

Şener, A., Terzioğlu, G. (2008), Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. *Aile ve Toplum Dergisi*, 13(4), 7-20.

Tezel Şahin, F., Özyürek, A. (2008), 5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Demografik Özelliklerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 395-414.

TÜİK-Türkiye İstatistik Kurumu (2019), Evlenme ve boşanma istatistikleri, 2018, sayı: 30698, (Erişim: 09.06.2019).

TÜİK-Türkiye İstatistik Kurumu (2016), Sağlık Araştırmaları, bireylerin tütün mamulü kullanma durumunun cinsiyet ve yaş grubuna göre dağılımı, (Erişim: 09.06.2019).

Tunçbilek, E., (2011), Akraba Evlilikleri, Görünüm Dergisi, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı Bülteni, Ocak, 2-4, (Erişim: 09.06.2019).

Tutarel- Kışlak, Ş., Göztepe, I. (2012), Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2).

Tutarel-Kışlak, Ş. (1999), “Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ) Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması”. *3P Dergisi*, 7(1), 50-57.

Tutarel-Kışlak, Ş., Çavuşoğlu, Ş. (2006), Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, Ocak-Şubat-Mart, 3(9).

Tuzcuoğlu, N. (2004), Bir Aile Olmak, Anne-Baba Olmanın Altın Kuralları, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Tüfekçi Hoşgör, E. (2013), Evli Çiftlerin Öfke İfade Tarzları ile Evlilik Uyumunun İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Programı, İzmir, (Danışman: Prof. Dr. Ferda Aysan).

Türkmen, G.K. (2018), Evli ve Çocuk Sahibi Kadınların Evlilik Uyumlarının Çocuk Yetiştirme Tutumları Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, (Danışmanı Prof. Dr. Hüsnü Erkmen).

Yalçın H., (2013), Anne-çocuk iletişimi eğitiminin Etkileri. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 179-194.

Yalçın, H. (2014). Evlilik Uyumu ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 250-261.

Yaşar, F. (2009), İlköğretime Devam Eden Öğrencilerin Anne-Çocuk İlişisini Kabul ve Reddedici Algılama Düzeyinin Annenin Evlilik Doymu ve Evlilik Uyumu Düzeyiyle İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana, (Danışman: Prof. Dr. Turan Akbaş).

Yavuzer, H. (2004), Ana-baba ve Çocuk, İstanbul, Remzi Kitabevi.

Yeşiltepe, S., Çelik, M., (2014), Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi olma ve bazı değişkenler açısından İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(3), 992-1013.

Yılmaz, K. (2015), Evlilik Uyumu ve Uyumu Etkileyen Faktörler, Yüksek Lisans Dönem Projesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Ankara, (Danışman: Prof. Dr. Nurdan Duman).

Yüksel, Ö. (2013), Kadınlarda Evlilik Uyumu ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişki: Stresle Baş Etme Biçimleri ve Toplumsal Cinsiyet Rolü Tutumlarının Aracı Rollerini, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı, (Danışman: Prof. Dr. İhsan Dağ).

10. EKLER

EK-1: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi “ANNENİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMUNA EVLİLİK UYUMUNUN ETKİSİ” başlıklı bir **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırınız. İsterseniz bu bilgileri aileniz ve/veya yakınlarınız ile tartışınız. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Evlilik insanların yaşamında önemli düzeyde yer almaktadır. Evlilikte yaşanan uyumsuzluklar nedeniyle hem çiftlerin hem de çocukların fiziksel ve duygusal sağlığı etkilenmektedir. Anne babanın çocuk yetiştirme biçimleri ve tutumları çocuğun kişiliğinin oluşumunu etkilemektedir. Bu araştırma, annenin çocuk yetiştirme tutumuna evlilik uyumunun etkisini belirlemek amacıyla tanıtıcı nitelikte planlanmıştır. Araştırma için literatürden yararlanarak hazırlanan “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Evlilik Uyum Ölçeği” ve “Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği” kullanılacaktır. Bilgi formları, çalışmaya katılan her annenin doldurması gerekmektedir. Formları doldurmak için yaklaşık 20-30 dakika gereklidir. Lütfen bilgi formu üzerine isim yazmadan soruları içtenlikle cevaplayınız.

Bu anket çalışmasına katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama hakkına sahiptir. **Anketi yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **anket formlarındaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

İmza

Sorumlu Araştırmacı: Dr. Öğr. Üyesi Gülsen Çayır

Diğer Araştırmacılar: Öznur Kabadayı

EK-2: Tanıtıcı Bilgi Formu

TANITICI BİLGİ FORMU

Sayın katılımcı;

Elinizdeki form evli ve çocuk sahibi çiftlerin evlilik uyumunun çocuk yetiştirme tutumlarına etkisini inceleyen tez çalışması için kişisel bilgilerinizi elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Formu doldururken isminizi yazmanız gerekmektedir. Vereceğiniz cevaplar saklı kalacağı için, sorulara içtenlikle ve doğru şekilde cevap vermenizi bekleriz. Bu çalışmaya yapacağınız katkıdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Anket Anket No:

Tarih...../...../2018

Annenin Demografik Özellikleri:

1. Anne yaşı:
2. Doğum yeri:
3. Yaşamını en uzun süre geçirdiği yer: 1) Köy 3) Şehir
2) Kasaba 4) Büyük şehir
4. Kilo:
5. Boy:
6. BKİ:
7. Eğitim durumu: 1) İlkokul ve altı 3) Lise
2) Ortaokul 4) Üniversite ve üstü
8. Mesleği: 1) Ev hanımı 2) Çalışan 3) Emekli
9. Sosyal Güvence: 1) Yok 4) Bağkur
2) SSK 5) GSS
3)Emekli Sandığı
10. Evlenme yaşı:
11. Kronik hastalık: 1) Yok 2)
12. Sürekli kullanılan ilaç: 1) Yok 2).....
13. Sigara kullanımı: 1) Yok 2) Var
14. Alkol kullanımı: 1) Yok 2) Var
15. Madde kullanımı: 1) Yok 2) Var

Eşin demografik özellikleri

16. Eşin doğum yılı:
17. Doğum Yeri:
18. Yaşamını en uzun süre geçirdiği yer: 1) Köy 3) Şehir
2) Kasaba 4) Büyük şehir
19. Eğitim durumu: 1) İlkokul ve altı 3) Lise
2) Ortaokul 4) Üniversite ve üstü
20. Mesleği: 1) İşsiz 2) Çalışan 3) Emekli

21. Sosyal Güvence: 1) Yok 4) Bağkur
2) SSK 5) GSS
3) Emekli Sandığı

22. Evlenme yaşı:

23. Kronik hastalık: 1) Yok 2)

24. Sürekli kullanılan ilaç: 1) Yok 2).....

25. Sigara kullanımı: 1) Yok 2) Var

26. Alkol kullanımı: 1) Yok 2) Var

27. Madde kullanımı: 1) Yok 2) Var

Ailevi özellikler

28. Resmi nikah: 1) Yok 2) Var

29. Evlenme Biçimi: a) Görücü usulü b) Tanışıp anlaşarak c) Yakın akraba

30. Aile Tipi: 1) Çekirdek Aile 2) Geniş Aile

31. Algılanan Ekonomik Durum: 1) İyi 2) Orta 3) Kötü

32. Evlilik süresi:

Obstetrik Özellikler

33. Gebelik sayısı:

34. Doğum sayısı:

35. Doğum şekli: 1) Yok 2) Normal doğum
3) Sezaryan doğum 4) Normal ve sezaryen doğum

36. Düşük sayısı:

37. İsteyerek kürtaj sayısı:

38. 2-4 yaş arasındaki 1. Çocuk Yaşı:.....

39. 2-4 yaş arasındaki 1. Çocuk kilosu:.....

40. 2-4 yaş arasındaki 1. Çocuk boyu:

41. 2-4 yaş arasındaki 2. Çocuk Yaşı:.....

42. 2-4 yaş arasındaki 2. Çocuk kilosu: 1) Yok 2).....

43. 2-4 yaş arasındaki 2. Çocuk boyu: 1) Yok 2).....

EK-3: Evlilikte Uyum Ölçeği

EVLİLİKTE UYUM ÖLÇEĞİ

1. Ölçeğin bu maddesinde, evliliğinizdeki mutluluk düzeyini tüm yönleri ile en iyi tanımladığını inandığınız noktayı daire içine alınız. Ortadaki ' mutlu ' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil etmekte ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliğinde çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliğinden çok büyük bir doyum ve mutluluk duyan küçük bir azınlığı temsil ederek derecelenmiş bulunmaktadır.

0	1	2	3	4	5	6
Çok mutsuz			Mutlu			Çok mutlu

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki anlaşma ya da anlaşmazlık derecesini yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Hiç anlaşamayız
2. Aile bütçesini idare etme	()	()	()	()	()	()
3. Boş zaman Etkinlikleri	()	()	()	()	()	()
4. Duyguların İfadesi	()	()	()	()	()	()
5. Arkadaşlar	()	()	()	()	()	()

6. Cinsel ilişkiler () () () () () ()

7. Toplumsal kurallara () () () () () ()
uyuma (doğru, iyi veya uygun davranış)

8. Yaşam
felsefesi () () () () () ()

9. Eşin akra-
balıyla () () () () () ()
anlaşma

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabı daire içine alınız.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle

1. Erkeğin susması ile
2. Kadının susması ile
3. Karşılıklı anlaşmaya varılarak sonuçlanır

11. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

1. Hepsini
2. Bazılarını
3. Çok azını
4. Hiçbirini

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?

1. Dışarıda bir şeyler yapmayı
2. Evde oturmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder?

1. Dışarıda bir şeyler yapmayı
2. Evde oturmayı

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?

1. Sık sık	3. Çok seyrek
2. Arada sırada	4. Hiçbir zaman

14. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz,

1. Aynı kişiyle evlenirdiniz
2. Farklı bir kişiyle evlenirdiniz
3. Hiç evlenmezsiniz

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?

1. Hemen hemen hiçbir zaman
2. Nadiren
3. Çoğu konularda
4. Her konuda

EK-4: Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği

ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili Anne,

Aşağıda, annelerin çocuklarını nasıl yetiştirdikleri hakkında ifadeler bulunmaktadır. Her bir ifade için size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Örneğin; Çocuğuma yatmadan önce masal anlatırım- ifadesinde; eğer çocuğunuza yatmadan önce her gece masal anlatıyorsanız “HER ZAMAN” seçeneğini, her gece değil ancak, sık sık masal anlatıyorsanız “SİK SİK” seçeneğini, ara sıra masal anlatıyorsanız “BAZEN” seçeneğini, çocuğunuza yatmadan önce hiç masal anlatmıyorsanız “HİÇBİR ZAMAN” seçeneğini işaretleyiniz.

Araştırma için bütün ifadelerin okunarak cevaplandırılması çok önemlidir. Bazı ifadeler birbirine benzer olsa bile bütün maddelere cevap veriniz.

Göstermiş olduğunuz ilgiden ve çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

	Her Zaman	Sık Sık	Bazen	Hiçbir Zaman
1. Çocuğumu hasta olmaması için çok kalın giydiririm.				
2. Çocuğumu ceza olarak yatağa gönderirim.				
3.Çocuğumun yemek yemesi için her türlü yolu denerim.				
4. Çocuğumun yemek yememesi beni sinirlendirir.				
5. Çocuğumun isteklerini ben yapmam ancak babası/annesi yapar.				
6. Çocuğum, söylediklerimi anında yerine getirmelidir.				
7. Çocuğumun istediği kadar televizyon seyretmesi için izin veririm.				
8. Çocuğumu çok yemesi için zorlarım.				
9. Çocuğum ağladığı zaman istediğini yaparım.				
10. Çocuğumun oyuncaklarını ben toplarım.				
11. Çocuğuma anne/babasının kızmaması için uslu olmasını söylerim.				
12. Çocuğumla, oyun oynamak için günde en az bir saat zaman ayırırım.				

	Her Zaman	Sık Sık	Bazen	Hiçbir Zaman
13. Çocuğuma katı yiyecekleri püre haline getirerek yediririm.				
14. Çocuğumun her istediğini yaparım.				
15. Çocuğum kızdığında beni kızgınlıkla iterse, ben de onu iterim.				
16. Çocuğumu oyuncaklarını toplaması için desteklerim.				
17. Çocuğuma yemeğini ben yediririm.				
18. Çocuğumun uygun olmayan isteklerini yerine getiririm.				
19. Çocuğuma yaşına uygun sorumluluklar veririm.				
20. Çocuğumu, başladığı bir işi bitirmesi için desteklerim.				
21. Çocuğumla birlikte yatarım.				
22. Çocuğum çok hareketli olduğunda, onu sakin etkinliklere yönlendiririm.				
23. Yemeği döktüğü için çocuğuma çok kızarım.				
24. Çocuğumun istediği her şeyi (kola, cips vb.) yemesine izin veririm.				
25. Çocuğumun yaşadığı duyguları (sevinç, öfke, vb.) ifade etmesine fırsat veririm.				

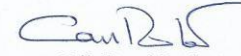
EK-5. Etik Kurul Onamı

Biruni Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

26.02.2018

Sayın: . Öznur KABADAYI

Biruni Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'nda "Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumuna Evlilik Uyumunun Etkisi" isimli araştırmanız, kurulumuzun 26.02.2018 tarihli ve 13 sayılı toplantısında değerlendirilmiş olup, çalışmanın yapılacağı kurumun ilgili birim yöneticilerinden izin almak koşulu ile etik yönden uygun olduğuna karar verilmiştir.

Etik Kurul Başkanı
Prof.Dr.Can Polat EYİĞÜN

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURUL KARARI

Tarih:26.02.2018 Toplantı Sayısı:13	Karar No: 2018/13-8 Araştırmacı Öznur KABADAYI'nın planladığı "Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumuna Evlilik Uyumunun Etkisi" isimli araştırma projesi, konulu araştırma incelendi, çalışmanın yapılacağı kurumun ilgili birim yöneticilerinden izin almak koşulu ile araştırmanın etik yönden uygun olduğuna karar verildi.
--	---

ÜYELER

Adı soyadı	Alanı	Bölümü	Katılım	İmza
Prof.Dr.Can Polat EYİĞÜN	Tıp Fakültesi	Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji A.D	Etik Kurul Başkanı	
Doç.Dr.Leman ŞENTURAN	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Hemşirelik Bölümü	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	
Prof.Dr.Fatma ÇELİK	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Beslenme ve Diyetetik Bölümü	Üye	
Doç.Dr.Şölen HİMMETOĞLU	Tıp Fakültesi	Tıbbi Biyokimya A.D.	Raportör	
Doç.Dr.Burcu KARADUMAN	Diş Hekimliği Fakültesi	Periodontoloji A.D.	Üye	
Yrd.Doç.Dr.Ayşe Tuba CEYHUN	Eğitim Fakültesi	Zihin Engelliler Bölümü	Üye	
Yrd.Doç.Dr.Yonca ZENGİNLER	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü	Üye	

EK-6: İstanbul Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

İSTANBUL İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - İSTANBUL
SAĞLIĞIN GELİŞTİRİLMESİ BİRİMİ
06/07/2018 12:43 - 16867222 - 604.01.01 - E.2127

Sayı : 16867222/604.01.01
Konu : Öznur KABADAYI'nın
Tez Çalışma İzni Hk.

BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü)
(10. Yıl Cad. Protokol Yolu, No:45 34010 Topkapı / İstanbul)

İlgi : a) 30/05/2018 tarihli ve 71211201-3323 sayılı yazı
b) 05/07/2018 tarihli ve 30279032-799-18 sayılı yazı.

İlgi a) sayılı yazı ile Üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans proramı öğrencisi Öznur KABADAYI'nın, Yrd. Doç. Dr. Gülsen ÇAYIR'ın danışmanlığında yürütülen "Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumuna Evlilik Uyumunun Etkisi" konulu anket çalışmasını kurumumuza bağlı Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yapma talebi Müdürlüğümüze iletilmiştir.

Söz konusu araştırma Müdürlüğümüz tarafından uygun görülmüş olup, konunun çalışmada adı geçen öğrencinize tebliği hususunda;

Gereğini ve bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır.
Dt. Şule TUYGUN
Müdür a.
Başkan Yardımcısı

EKLER:

1- Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi
(Görüş Yazısı 1 Sayfa)

GÜVENLİ ELEKTRONİK İMZALANAN
ASLI İLE AYNI
09.07.2018

Permin GÖRECEK
İstanbul Sağlık Müdürlüğü
Sağlığın Geliştirilmesi Şubesi
Birim Sorumlusu

Seyitnizam Mah. Mevlana Cd. No:85, 34015 Kat: 1 Oda No: 102 Zeytinburnu/İst.
Sağlığın Geliştirilmesi Birimi
Faks No:

Bilgi için: Arzu SARMUSAK

Unvan: FİRMA

e-Posta: arzu.sarmusak@saglik.gov.tr İnt. Adresi: www.istanbul saglik.gov.tr

Telefon No: 0212 638 33 99 - 3102

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 70f6954d-e361-4187-b3e1-2be153901f86 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
İstanbul Haseki Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Sayı : 30279032-799
Konu : Öznur KABADAYI'nın
Tez Çalışma İzni Hk.

İSTANBUL İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
Sağlığın Geliştirilmesi Birimi

İlgi : 31/05/2018 tarihli ve 16867222-604.01.01-1831 sayılı yazı.

Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans proramı öğrencisi Öznur KABADAYI'nın, Yrd. Doç. Dr. Gülsen ÇAYIR'ın danışmanlığında yürütülen "**Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumuna Evlilik Uyumunun Etkisi**" başlıklı tez çalışmasını, hastanemizde yapma talebi Tıpta Uzmanlık Eğitim Kurulu (TUEK) kararı ile uygun görülmüş olup, TUEK kararı ekte sunulmuştur.
Bilginize ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır.
Prof. Dr. Gökhan Tolga ADAŞ
Başhekim

EKLER:

1-TUEK Kararı (1 Sayfa)

Aksaray Mahallesi, Dr. Adnan Adıvar Cd., 34130 Fatih/İstanbul Eğitim Birimi
Faks No:
e-Posta:serpilsafa.pulur@saglik.gov.tr İnt.Adresi:

Bilgi için:Serpil Sefa PULUR
Unvan:SÜREKLİ İŞÇİ

Telefon No:02125294400-1224

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 4d7d1ceb-cdce-4fa8-934d-71bfl1d29246a kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-7: S.B.Ü. Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi TUEK

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
S.B.Ü. Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi
TUEK

PROT NO: 185

27.06.2018

TUTANAK

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü 31.05.2018 tarihli 16867222-604.01.01/1831 sayılı yazısı; Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Öznur KABADAYI'nın Yrd. Doç. Dr. Gülşen ÇAYIR'ın danışmanlığında yürütülen 'Annenin çocuk yetiştirme tutumuna evlilik uyumunun etkisi' başlıklı tez çalışmasını hastanemiz bünyesinde yapabileme talebi görüşülmek üzere Hastanemiz Başhekim Prof. Dr. Gökhan Tolga ADAŞ Başkanlığında Prof. Dr. Ayşe Özlem ÇOKAR, Prof. Dr. Hüsamettin YAŞAR, Doç. Dr. Doğan ATLIHAN, Doç. Dr. Zafer TÜRKOĞLU ve Uz. Dr. Ecdar ÖZENC' den teşekkül Tıpta Uzmanlık Eğitim Kurulumuz 27.06.2018 günü saat 08:30' da toplandı.

Görüşme sonucu; İl Sağlık Müdürlüğü 31.05.2018 tarihli 16867222-604.01.01/1831 sayılı yazısı; Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Öznur KABADAYI'nın Yrd. Doç. Dr. Gülşen ÇAYIR'ın danışmanlığında yürütülen 'Annenin çocuk yetiştirme tutumuna evlilik uyumunun etkisi' başlıklı tez çalışması İstanbul Üniversitesinden alınan 26.02.2018 tarihli 13 sayılı etik kurul onayı bulunan çalışmanın hastanemiz bünyesinde yapabileme talebi oy çokluğu ile uygun görülmüştür, iş bu tutanak tarafımızdan imza altına alınmıştır. 27.06.2018

Başkan
Prof. Dr. Gökhan Tolga ADAŞ
Başhekim
DR38458

Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Ayşe Özlem ÇOKAR
SAUM Eğitim Koordinatörü
DR38617

Üye
Doç. Dr. Zafer TÜRKOĞLU
Cildiye Hast. Kln. Eğ. ve İdari Sor.
DR106978

Üye
Prof. Dr. Hüsamettin YAŞAR
K.B.B. Hast. Kln. Eğ. Sor.
DR27717

Üye
Doç. Dr. Doğan ATLIHAN
Ortopedi ve Trav. Kln. Eğ. Sor.
DR40897

Üye
Uzm. Dr. Ecdar ÖZENC
Anestezi ve Rea. Kln. Eğ. Gör.
DR17548

Evrakın elektronik imzalı suretine <http://e-belge.saglik.gov.tr> adresinden 4d7d1ceb-cdce-4fa8-934d-71b1d29246a kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-8: EUÖ Kullanım İzni

 Öznur KABADAYI
15.03.2018 Per 13:24
elifkilinc@gmail.com

Sayın Hocam

Ben Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Yüksek Lisans Öğrencisi Öznur Kabadayı. Tez danışmanı hocam ile Yüksek Lisans tez çalışmamda sizin geçerlilik ve güvenilirliğini yaptığımız "Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği" ni kullanmayı planlıyoruz. Öncelikle sizden ölçeğin kullanımı konusunda izninizi, ardından ölçeğin değerlendirilmesiyle, ölçek sorularını paylaşmanızı rica ederiz.

Desteğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla,
Öznur Kabadayı

Yanıtla Sil Arşivle Gereksiz Süpür Taşı

(Konu yok) 18

 sennur tk <sennurkislak@hotmail.com>
25.02.2018 Paz 23:48
Kime: Öznur KABADAYI

 Evlilikte Uyum Ölçeği.docx
17 KB

9 ekin (6 MB) tümünü göster Tümünü indir Tümünü OneDrive'a kaydet

Merhaba,
Çalışmanızda EUÖ'yü kullanabilirsiniz.Ekte ölçek ve makale var.
Puanlama için makalenin tümünü okumanız yeterli olacaktır.
Şennur Kışlak

Prof.Dr.Şennur Tutarel Kışlak
Ankara Üniversitesi

EK-9: ÇYTÖ Kullanım İzni

 Öznur KABADAYI
15.03.2018 Per 13:24
elifkilinc@gmail.com

Sayın Hocam

Ben Biruni Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Yüksek Lisans Öğrencisi Öznur Kabadayı. Tez danışmanı hocam ile Yüksek Lisans tez çalışmamda sizin geçerlilik ve güvenilirliğini yaptığımız "Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği" ni kullanmayı planlıyoruz. Öncelikle sizden ölçeğin kullanımı konusunda izninizi, ardından ölçeğin değerlendirilmesiyle, ölçek sorularını paylaşmanızı rica ederiz.

Desteğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla,
Öznur Kabadayı

Yanıtla Sil Gereklessiz Süpür Taşı Kategorilere Ayır

ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

 Elif KILINÇ <elifkilinc@gmail.com>
15.03.2018 Per 13:40
Kime: oznur_k_35@hotmail.com

 ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUM ...
509 KB

Sevgili Öznur,
Elbette kullanabilirsin, ekteki makalede ölçeğe ilişkin bilgiler ve maddeler yer almakta iyi çalışmalar...

*Yrd. Doç. Dr. Fatma Elif KILINÇ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Çocuk Gelişimi Bölümü Başkanı
Etlik Doğu Yerleşkesi Milli İrade Binası
Ayvalı Mah. Gazze Cad. No: 7
A Blok Oda: 209
ETLİK - ANKARA
0 312 906 1924*

11. ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Öznur Kabadayı

Doğum Tarihi ve Yeri: 10.08.88 Bakırköy

Mail Adresi: oznur_k_35@hotmail.com

Unvanı: Hemşire

Öğrenim Durumu: Lisans

Derece	Okul Adı ve Bölümü	Mezuniyet Yılı
Lise	Bahçelievler Bağlar Lisesi	2005
Lisans	Sakarya Üniversitesi	2011
Yüksek Lisans	Biruni Üniversitesi	Devam ediyor.

Yayınları

Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitabında basılan bildiriler

1. Köse D., Ölüç E., **Kabadayı Ö.**, Korkmaz E., Altınkaynak S., Çınar N., Hemşirelik Bölümünde Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitiminde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri, 10. Ulusal ‘‘Uluslararası Katılımlı’’ Hemşirelik öğrencileri Kongresi, Poster Bildiri, 28-30 Nisan 2011, Gaziantep.

2. **Kabadayı Ö.**, Çayır G., Hemşirelerin ve Ebelerin Evlilik Uyumunun Tükenmişlik Sendromuna Etkisi, IX. Ulusal Haseki Tıp Kongresi, VIII. Haseki Hemşirelik Sempozyumu, Sözlü Bildiri, 3-6 Mayıs 2018, Antalya.

Ödülleri

IX. Ulusal Haseki Tıp Kongresi, VIII. Haseki Hemşirelik Sempozyumu, Sözel Bildiri Birinciliği.

İNTİHAL RAPORU

ANNENİN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMUNA EVLİLİK UYUMUNUN ETKİSİ

ÖRJİNALLIK RAPORU

% 18 BENZERLİK ENDEKSİ	% 13 İNTERNET KAYNAKLARI	% 8 YAYINLAR	% 16 ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
----------------------------------	---------------------------------------	------------------------	---------------------------------

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Istanbul Medipol Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
2	Submitted to Beykent Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
3	Submitted to Trakya University Öğrenci Ödevi	% 1
4	acikerisim.selcuk.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
5	acikerisim.ticaret.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
6	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBİTAK) Öğrenci Ödevi	% 1
7	Submitted to Konya Necmettin Erbakan University Öğrenci Ödevi	% 1
8	Submitted to Marmara University	